

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chełmno

NA LATA 2024-2030

Chełmno 2024 r.

Spis treści

Wykaz skrótów	4
1. Wprowadzenie.....	6
1.1. Źródła i podstawy prawne	7
1.2. Metodologia opracowania Strategii	8
1.3. Harmonogram prac	10
1.4. Zgodność z dokumentami strategicznymi	10
2. Część diagnostyczno – analityczna	16
2.1. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.....	16
2.2. Ogólna charakterystyka Gminy Chełmno	17
2.3. Sytuacja demograficzna.....	19
2.4. Przedsiębiorczość	24
2.5. Rynek pracy	25
2.6. Bezrobocie	28
2.7. Oświata.....	32
2.8. Pomoc Społeczna.....	36
2.9. Rodzina i instytucjonalna piecza zastępcza.	41
2.10. Przemoc domowa	44
2.11. Niepełnosprawność	46
2.12. Ochrona zdrowia.....	51
2.13. Uzależnienia.....	52
2.13.1 Działalność Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chełmno	54
2.14. Seniorzy - problemy osób starszych.....	56
2.15. Aktywność społeczna i obywatelska.....	58
2.16. Infrastruktura sportowa, rekreacyjna i kulturalna	59
2.17. Zasoby mieszkaniowe	61
2.18. Transport i komunikacja	62

3. Analiza SWOT.....	64
4. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych.....	69
5. Misja	72
6. Wizja	72
7. Cel główny i cele strategiczne.....	73
8. Zadania, wskaźniki oraz realizacja.	74
9. Wdrożenie, monitoring i ewaluacja.....	85
10. Finansowanie.....	89
Zakończenie	90
Spis tabel	91
Spis wykresów	93
Spis rysunków	93

Wykaz skrótów

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKPiRPA - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU - Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KBdsPN – Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii

KPBPPiR - Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego

KSRG – Krajowy System Ratowniczo Gaśniczy

LGD – Lokalna Grupa Działania

ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych (United Nations, UN)

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP - Ochotnicza Straż Pożarna

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PEFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

KPP – Komenda Powiatowa Policji

PSP – Państwowa Straż Pożarna

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

SP – Szkoła Podstawowa

BP – Biblioteka Publiczna

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

KRUS - Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

PES – Podmioty Ekonomii Społecznej

DI - Dezinstytucjonalizacja

GUS – Główny Urząd Statystyczny

BDL – Bank Danych Lokalnych

1. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.) art. 16 b i 17 ust. 1 pkt. 1 nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem diagnozy sytuacji społecznej, programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych lub innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Przedstawiona Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chełmno na lata 2024 – 2030, zwana dalej „Strategią” jest dokumentem strategicznym Gminy, wyznaczającym kierunki działań, które sukcesywnie powinny być wdrażane. Wokół jej ustaleń koncentrować się będą działania zmierzające do zapewnienia jak najlepszych warunków życia mieszkańcom Gminy oraz tworzenia sprzyjających warunków dla dalszego rozwoju.

Strategia zawiera diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian, określenie celów strategicznych oraz wskaźniki realizacji działań.

W ramach prac nad Strategią przeprowadzono badania ilościowe i jakościowe, które wniosły istotny wkład w definiowanie kierunków rozwoju gminy. Przeprowadzając badania wzięto pod uwagę warunki ekonomiczne, edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe, kulturalne, położenie geograficzne i inne, mające wpływ na określenie podstawowych celów strategicznych. W strategii uwzględniono także dane i wnioski z lokalnych programów:

- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Chełmno,
- Programu Wspierania Rodziny w Gminie Chełmno.

Dokument ten ma posłużyć samorządowi Gminy Chełmno do konstruktywnego wykorzystania posiadanych zasobów, stworzenia punktu odniesienia dla działań oraz pozyskaniu środków finansowych na ich realizację.

Mamy nadzieję, iż nowa Strategia będzie odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania mieszkańców naszej Gminy. Zwiększy to nasze szanse na pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na istotne, dla rozwoju gminy, przedsięwzięcia.

1.1. Źródła i podstawy prawne

Zadania z zakresu pomocy społecznej, w tym wynikające z niniejszej Strategii, oparte są na poniższych aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 917),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 44 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 571 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2241),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 323),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1993 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 475 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 802).
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1993 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1135).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 poz. 177 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 421),
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 560),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 737),
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035) (M.P. poz. 767),
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030- „Strategia przyspieszenia 2030+”,
- Uchwała nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO - UCZESTNICTWO - SOLIDARNOŚĆ (M. P. z 2018 r. poz. 1169).

Poza wymienionymi aktami prawnymi, przy realizacji Strategii, może zachodzić konieczność odwołania się również do innych ustaw oraz aktów wykonawczych z zakresu polityki społecznej.

1.2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chełmno na lata 2024- 2030 stanowi kontynuację Strategii przyjętej na lata 2016-2023. Niniejszy dokument został przygotowany przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie przy wsparciu powołanego Zespołu ds. Opracowania Strategii. Dokument ten był przygotowywany w okresie od czerwca do grudnia 2024r.

Zarządzeniem NR 43/24 Wójta Gminy Chełmno z dnia 11 czerwca 2024 roku został powołany zespół ds. opracowania projektu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chełmno na lata 2024 – 2030, zwany dalej :”Zespołem”.

Poszczególne etapy tworzenia projektu Strategii były poddawane konsultacjom eksperckim na wyznaczonych spotkaniach, a końcowy projekt będzie podlegał konsultacjom społecznym. Projekt Strategii został przygotowany w oparciu o następujący schemat:

Etapy prac nad elementami Strategii w okresie VI-XII 2024 r.:

- Powołanie Zespołu ds. przygotowania projektu Strategii,
- Opracowanie diagnozy problemów społecznych,

- Konsultacje diagnozy z Zespołem,
- Analiza SWOT,
- Opracowanie wspólnie z Zespołem Wizji, Misji, celów i przedsięwzięć,
- Wskazanie zarysu wdrażania strategii i monitoringu,
- Zatwierdzenie przez Zespół projektu strategii,
- Konsultacje społeczne projektu strategii z mieszkańcami Gminy Chełmno oraz instytucjami pracującymi w obszarze rozwiązywania problemów społecznych (zbieranie uwag do opracowanego dokumentu),
- Przyjęcie Strategii.

Proces tworzenia Strategii miał charakter partycypacyjny tzn. uczestniczyły w nim podmioty odpowiedzialne za sprawy społeczne w Gminie Chełmno. Podczas prac nad diagnozą problemów społecznych, zastosowano następujące metody konsultacji:

- **spotkania bezpośrednie** – spotkanie ze specjalistami z różnych dziedzin, organizacji, instytucji organizowane celem wypracowania optymalnych rozwiązań. W ramach prac nad Strategią odbyło się spotkanie bezpośrednie w sprawie projektu diagnozy. W spotkaniu brali udział przedstawiciele: oświaty, biblioteki, pomocy społecznej, publicznych służb zatrudnienia, organizacji pozarządowych (spółdzielnia socjalna), Policji, samorządu (radni, członek komisji alkoholowej, członek Zespołu Interdyscyplinarnego).
- **spotkanie ekspertów** – Zespół ds. przygotowania Strategii. W ramach prac nad projektem strategii odbyło się trzy posiedzenia Zespołu.

Podczas spotkań Zespołu ds. przygotowania projektu Strategii zebrane w wyniku realizacji wymienionych wyżej metod - dane, poddawane były głębokiej analizie. Zgłoszone uwagi/propozycje zostały uwzględnione w konsultowanym dokumencie.

W procesie prac nad Strategią zastosowano różnorodne metody i techniki pracy:

- dyskusje, spotkania dyskusyjne ekspertów i członków Zespołu, w czasie których stosowali technikę np. „burzy mózgów”,
- indywidualną i zespołową pracę z dokumentami Zespołu; sortowanie, wybieranie i kompletowanie opracowań zbiorczych;
- analizowanie dokumentów, analiza statystyczna zjawisk społecznych, gospodarczych, demograficznych, itp.(danych własnych, pozyskanych, ogólnodostępnych),
- analiza danych zebranych podczas prac Zespołu oraz konsultacji.

1.3. Harmonogram prac

Harmonogram prac stanowi załącznik nr 2 do Zarządzenia Nr 11/2024 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie z dnia 20 czerwca 2024r. w sprawie przyjęcia Regulaminu prac Zespołu ds. opracowania projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chełmno w latach 2024 - 2030.

1.4. Zgodność z dokumentami strategicznymi

Uwarunkowania programowe lokalnej polityki społecznej znajdują swoje źródła w dokumentach strategicznych różnych szczebli: międzynarodowego, europejskiego, krajowego, regionalnego oraz lokalnego. Stanowią one kierunkowe wytyczne dla działań jednostek samorządu terytorialnego, zapewniając spójność działań i realizację nadrzędnych celów polityki poszczególnych szczebli. Należy pamiętać, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Chełmno na lata 2024 –2030 nie jest jedynym dokumentem w obszarze polityki społecznej, którego treść będzie dotyczyła mieszkańców. Analiza dokumentów programowych i strategicznych, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim oraz powiatowym pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Główny cel tego dokumentu stanowi poprawa jakości życia Polaków, przy czym jakość życia jest tu rozumiana kompleksowo jako dobrostan w różnych obszarach życia: długości życia w ogóle, długości życia w zdrowiu, większej satysfakcji z wykonywania pracy, lepszych warunków łączenia kariery zawodowej z życiem prywatnym i rodzinnym, sprawnej sieci bezpieczeństwa socjalnego nastawionej na pomoc, której celem jest zwiększenie szans na aktywność społeczną i zawodową i dbałość o przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia, dostępności dóbr i usług publicznych bez względu na

status rodzinny i miejsce zamieszkania, otwartych warunków uczestnictwa w życiu publicznym, bezpieczeństwa dochodów na starość, środowiskowego poczucia równowagi w odniesieniu do warunków krajobrazowych, naturalnego stanu otoczenia oraz żywności, udziału w kulturze (co jest ważne dla prorozwojowego potencjału kreatywności), poczucia satysfakcji z życia. Strategia ta została przyjęta Uchwałą nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013r. Osiągnięcie celu wskazanego w Długookresowej Strategii Kraju, będzie możliwe dzięki podjęciu działań w trzech obszarach: konkurencyjności i innowacyjności, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 stanowi podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Została przyjęta Uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r., poz. 1060. Przewidziano w niej rozwój kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów. Celem takiego modelu jest wspomaganie w szczególności obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego, bo utraciły swoje funkcje społeczno-gospodarcze (np. przestały być miastami wojewódzkimi) przez co stały się mniej odporne na różne zjawiska kryzysowe (np. negatywne skutki procesów demograficznych). Jednym z celów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (są to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035r.)

Strategia Rozwoju Usług Społecznych została przyjęta Uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r., poz. 767. Jej głównym celem jest deinstytucjonalizacja, czyli przechodzenie od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej. Wśród najważniejszych założeń tego dokumentu można wskazać:

- zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci,
- zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczenia usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia niepełnosprawności,

- stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością.

Przygotowanie systemu realizacji usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w szczególności z uwagi na starszy wiek, niepełnosprawność, problemy z zakresu zdrowia psychicznego, bezdomność, w taki sposób, aby mogły bezpiecznie i niezależnie funkcjonować w swoim miejscu zamieszkania tak długo, jak tego chcą, a dzieciom i młodzieży pozbawionej opieki rodzicielskiej zapewnienie opieki w warunkach rodzinnych lub zbliżonych do rodzinnych.

Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030

Głównym celem Strategii, przyjętej w dniu 16 lutego 2021 roku Uchwałą nr 27 Rady Ministrów, poz. 218, jest włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Dokument składa się z ośmiu priorytetów, takich jak niezależne życie, dostępność, edukacja, praca, warunki życia i ochrona socjalna, budowanie świadomości oraz koordynacja. W ich ramach planowane są takie działania jak np. zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami możliwości pełnego udziału w życiu społecznym, publicznym i politycznym, przeprowadzenie procesu deinstytucjonalizacji, wczesna pomoc, edukacja włączająca, aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, modyfikacja i uzupełnienie systemu wsparcia zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, zapobieganie powstawaniu i pogłębianiu się niepełnosprawności, dostęp do usług zdrowotnych oraz zwiększenie efektywności procesu leczenia, profilaktyka i leczenie w obszarze zdrowia psychicznego oraz środowiskowy system wsparcia osób z problemami zdrowia psychicznego i inne.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu.

Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Dokument został przyjęty Uchwałą nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r., poz. 843. Priorytety w nim określone koncentrują się na zagadnieniach takich jak przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu, usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspieranie osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej, a także wspierania integracji

cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz wsparcie integracji na rynku pracy.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030. Ekonomia Solidarności Społecznej.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, przyjęty Uchwałą nr 12 Rady Ministrów z dnia 26 października 2022r., poz. 1171 jest dokumentem służącym realizacji celów dotyczących rozwoju ekonomii społecznej wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Ponadto jest on również wyrazem uporządkowania kierunków interwencji publicznej i działań wpływających na możliwości wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej, w tym spółdzielni, jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego. W związku z powyższym cel główny programu brzmi: „Do roku 2030 podmioty ekonomii społecznej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług społecznych”. Będzie on realizowany poprzez cele szczegółowe:

- wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej z samorządem;
- terytorialnym w realizacji usług społecznych;
- zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych;
- dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej na rynku;
- upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej.

Program rządowy Dostępność Plus 2018-2025

Program został ustanowiony Uchwałą nr 102/2018 Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2018 roku. Jego główny cel stanowi poprawa dostępności przestrzeni publicznej, produktów i usług w głównych obszarach wsparcia takich jak architektura, transport, edukacja, służba zdrowia, cyfryzacja i usługi. Dostępność dotyczy w szczególności osób na wózkach inwalidzkich, poruszających się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się osób niewidomych i słabo widzących, osób głuchych i słabo słyszących, osób głucho - niewidomych, osób z niepełnosprawnościami psychicznymi i intelektualnymi, osób starszych i osłabionych chorobami, kobiet w ciąży, osób z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi, osób mających trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego) oraz osób o nietypowym wzroście (w tym również dzieci).

Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność

Dokument przyjęty Uchwałą nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 roku, poz. 1169. Cel polityki społecznej wobec osób starszych stanowi podnoszenie jakości życia seniorów poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielny i aktywnymi oraz zapewnienie bezpieczeństwa. Obszary dotyczące ogółu osób starszych to m.in. kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie, uczestnictwo w życiu społecznym, tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, profilaktyka chorób, promocja zdrowia, zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego, tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej, a także działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze).

Obszary uwzględniające działania wobec niesamodzielnych osób starszych to w szczególności ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielnych osób starszych, zapewnienie optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-pielęgnacyjnych, a także system wsparcia nieformalnych opiekunów niesamodzielnych osób starszych przez instytucje publiczne.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko- pomorskiego do 2030 r. **- strategia przyspieszenia 2030 +**

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko- Pomorskiego do 2030 r. - strategia przyspieszenia 2030 + przyjęta Uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko- Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. Istotą funkcjonowania i rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego, której finalnie podporządkowane są wszystkie działania podejmowane, prowadzone i wspierane przez Samorząd Województwa, jest zapewnienie jak najwyższej możliwej jakości życia jego mieszkańców. Misją rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2021-2030, wywodzącą się z analizy stanu i uwarunkowań rozwoju oraz aspiracji wyrażanych przez społeczeństwo, jak też woli politycznej wyrażanej przez Samorząd Województwa co do charakteru tego rozwoju, w największym stopniu oddaje hasło „Człowiek w centrum uwagi”.

Jednocześnie w kontekście działań na rzecz kształtowania jak najwyższej jakości życia, nadrzędną ideą strategii jest „przyspieszenie rozwoju”, czyli dążenie do niwelowania różnic w stanie rozwoju pomiędzy województwem kujawsko-pomorskim, a regionami prezentującymi najwyższą jakość życia (poziomem odniesienia są tu nie tylko regiony polskie, ale także europejskie – na tyle, na ile różnice kontekstów rozwojowych pozwalają na porównywanie jakości życia). W ujęciu wewnętrznym,

przyspieszenie oznacza także dążenie do poprawy jakości życia na terenie całego województwa, co jest szczególnie ważne na obszarach najslabiej rozwiniętych, gdzie dystans w jakości życia w stosunku do regionów wysokorozwiniętych, jest największy.

Zakłada się, że finalnym efektem kształtowania jakości życia mieszkańców w wyniku realizacji zawartych w niniejszej strategii działań, będzie przede wszystkim wzrost zamożności społeczeństwa, ale także znacznie większa satysfakcja z możliwości realizacji aspiracji życiowych na terenie województwa oraz komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska i wysokiej jakości oferowanych usług.

Strategia Rozwoju Gminy Chełmno na lata 2022-2032

Strategia Rozwoju Gminy Chełmno na lata 2022-2032 powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę zdefiniowania kierunków kompleksowego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Głównym jej celem jest wskazanie kierunków rozwoju Gminy, z wykorzystaniem potencjału gospodarczego i ludzkiego. W pracach nad przygotowaniem Strategii brali udział przede wszystkim przedstawiciele władz Gminy, przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Chełmno, przedstawiciele jednostek organizacyjnych gminy, pracownicy Urzędu Gminy Chełmno oraz mieszkańcy. Strategia jest podstawowym i najważniejszym dokumentem na szczeblu lokalnym, wskazującym problemy, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju.

Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o zapisy art. 10e – 10g ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 z późn.zm.)

Tabela 1 Cel strategiczny oraz cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Chełmno na lata 2022-2032.

CEL STRATEGICZNY		
Poprawa oferty kulturalnej sportowo- rekreacyjnej oraz jakości edukacji, a także dostępu do usług społecznych i zdrowotnych		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA SPOŁECZNA	I. 1	Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej
	I. 2	Poszerzenie oferty sportowo- rekreacyjnej
	I. 3	Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej oraz organizacja zajęć dodatkowych dla uczniów i nauczycieli
	I. 4	Zwiększenie oferty usług społecznych

Źródło: „Strategia Rozwoju Gminy Chełmno na lata 2022-2032”

2. Część diagnostyczno – analityczna

2.1. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych działających na rzecz gminy Chełmno należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie,
- Urząd Gminy w Chełmnie,
- Komenda Powiatowa Policji w Chełmnie,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmnie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Chełmno,
- Szkoła Podstawowa w Starogrodzie,
- Szkoła Podstawowa w Kolnie,
- Szkoła Podstawowa w Małych Łunawach,
- Szkoła Podstawowa w Podwiesku,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Starogrodzie,
- Organizacje pozarządowe, tj.: Klub Seniora, Lokalna Grupa Działania, Kluby sportowe, Ochotnicze Straże Pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich.

Są to instytucje, organizacje, stowarzyszenia prowadzące działalność pomocową, wspierającą, prewencyjną, interwencyjną, integrującą, edukacyjną, wychowawczą, kulturalną, socjalną. Wskazane podmioty działają na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Do zasobów ludzkich działających interdyscyplinarnie w obszarze rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Chełmno można zaliczyć:

- pedagogów, psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych, wychowawczych,
- terapeutów uzależnień, psychologów zatrudnionych w UG Chełmno lub GOPS Chełmno,
- członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Chełmno,
- pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie,
- funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji,
- sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- pracowników ochrony zdrowia.

2.2. Ogólna charakterystyka Gminy Chełmno

Gmina Chełmno jest gminą wiejską położoną w środkowo-północnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie chełmińskim. Jej siedzibą administracyjną jest miasto Chełmno, a tworzy ją 18 jednostek pomocniczych, czyli sołectw obejmujących 19 miejscowości. Obszar Gminy zajmuje powierzchnię 113,7 km², czyli około 21,62% terenu całego powiatu. W bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się gminy: Unisław, Kijewo Królewskie, Stolno, Grudziądz, Świecie, a także miasto Chełmno.

Gmina Chełmno jest jedną z siedmiu jednostek samorządu terytorialnego, tworzących powiat chełmiński. Swoim zasięgiem obejmuje miasto Chełmno oraz sześć gmin wiejskich: Chełmno, Kijewo Królewskie, Lisewo, Papowo Biskupie, Stolno i Unisław, a sąsiaduje z powiatami: toruńskim, bydgoskim, świeckim, grudziądzkim i wąbrzeskim.

Na terenie gminy znajdują się 3 rezerwaty przyrody:

- Rezerwat przyrody Góra Św. Wawrzyńca – stepowy, chroni roślinność stepową (pięciornika piaskowego i ostnicy włosowatej);
- Rezerwat przyrody Ostrów Panieński – leśny, chroni las łęgowy;
- Rezerwat przyrody łągi na Ostrowiu Panieńskim.

Według danych z roku 2023, gmina Chełmno ma obszar 113,71 km², co stanowi 31,62 % powierzchni powiatu chełmińskiego.

Obszar Gminy rozciąga się wzdłuż prawego brzegu Wisły. Miasto Chełmno – położone w centralnej części tego obszaru – rozdziela teren gminy na trzy odrębne części. Dominującą formę gospodarki jest rolnictwo wykorzystujące dobre i bardzo dobre gleby. Na terenie gminy brak dużych zakładów pracy. Ze względu na swoje położenie wokół miasta Chełmna, na terenie gminy intensywnie rozwija się budownictwo mieszkaniowe skutkujące napływem nowych mieszkańców do Gminy.

Gmina Chełmno, według danych opracowanych przez Kujawsko – Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego o. w Bydgoszcy nie stanowi obszaru problematycznego. Jednakże miasto Chełmno, które dzieli teren gminy traktowane jest jako miasto kryzysowe, tracące funkcje społeczno – gospodarcze. Tak bliskie sąsiedztwo miastem Chełmno może mieć znaczący wpływ na dalszy rozwój gminy.

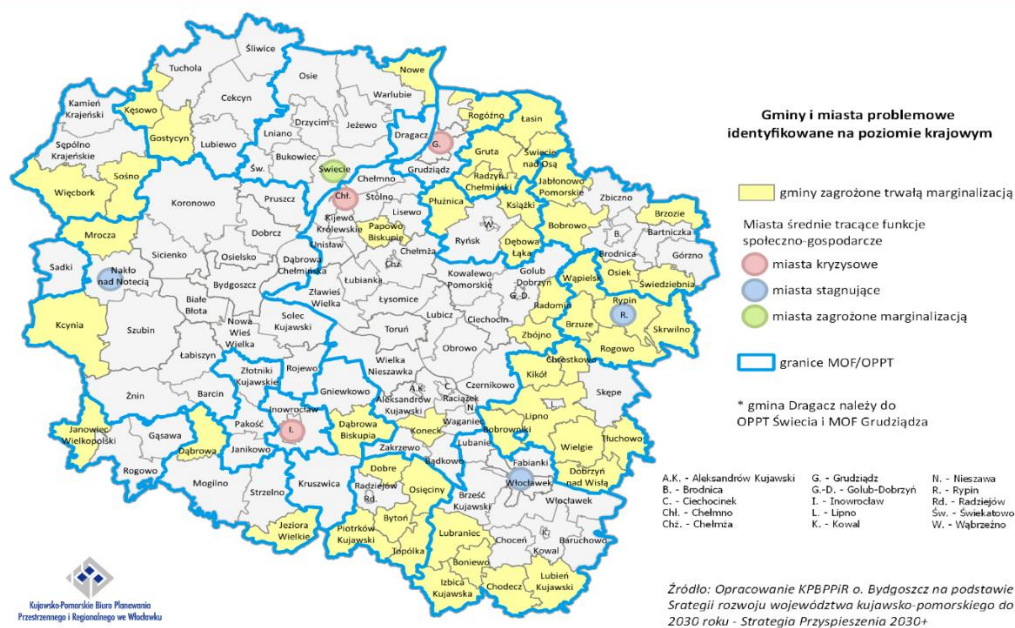
Rysunek 1 Krajowa Strategia rozwoju Regionalnego

Źródło: Opracowanie KPBPiR o. Bydgoszcz

Ościenne gminy tj. Kijewo Królewskie czy też Lisewo, uważane są za obszar, na których występują problemy niskiego poziomu przedsiębiorczości. Gmina Stolno zalicza się natomiast do gmin, gdzie występują problemy niskiego poziomu rozwoju społecznego i przedsiębiorczości, co też może mieć wpływ na dalszy rozwój gminy.

Rysunek 2 Gminy i miasta problemowe na poziomie krajowym

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz

Według powyższych danych miasto Chełmno uznawane jest za miasto problemowe i kryzysowe również w skali kraju. Kolejne miasto leżące w sąsiedztwie gminy Chełmno, tj. miasto Świecie zalicza się do miast zagrożonych marginalizacją, natomiast gminy tj. Papowo Biskupie, Płużnica uznawane są za gminy zagrożone trwałą marginalizacją. Zatem gmina Chełmno leżąca w sąsiedztwie wskazanych gmin jest zagrożona kryzysem oraz marginalizacją.

2.3. Sytuacja demograficzna

Analiza struktury demograficznej w gminie Chełmno ukazuje obraz aktualnego stanu lokalnej społeczności. Populacja Gminy liczy 6 067 osób (na 31 grudnia 2023 roku wg danych GUS), a na przestrzeni ostatnich dwóch lat można zaobserwować zmiany, tj. wzrost w 2022 o 36 osób, a w roku 2023 wzrost w stosunku do poprzedniego o 14 osób. Na przełomie ostatnich 13 lat (w stosunku do roku 2010) nastąpił wzrost liczby mieszkańców o 586 osób, co stanowi wzrost o około 11 %.

Wzrost liczby mieszkańców Gminy spowodowany jest głównie osiedlaniem się na jej terenie osób z poza gminy, przede wszystkim z pobliskiego miasta Chełmna. Najliczniej zamieszkałe wsie to Klamry 951 osób i Nowe Dobra 656. Najmniej mieszkańców mają Osnowo 94 i Starogród Dolny 116.

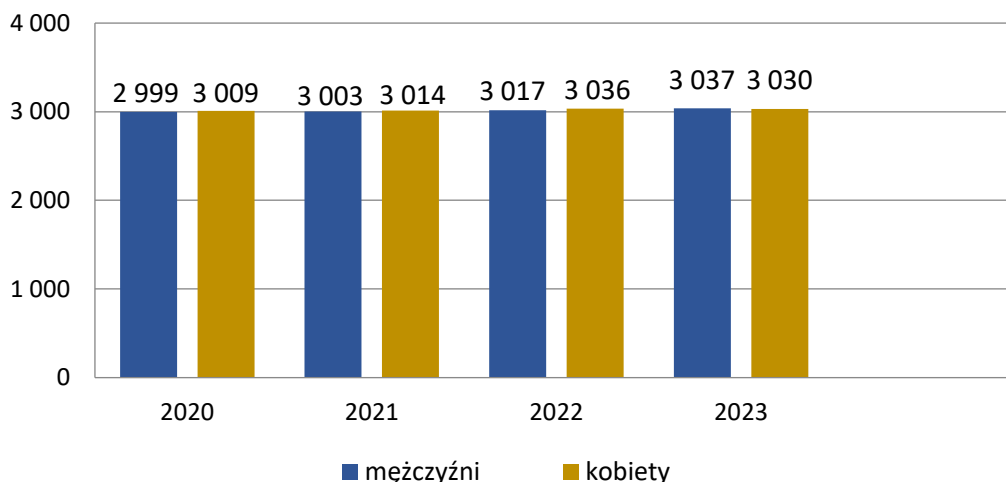
Tabela 2 Ludność Gminy Chełmno wg płci na przecięciu lat 2005-2023

Rok	Ogółem	Kobiet	Mężczyzn
2005	5228	2585	2643
2010	5481	2694	2787
2013	5687	2790	2897
2014	5760	2827	2933
2020	6008	3009	2999
2021	6017	3014	3003
2022	6053	3036	3017
2023	6067	3030	3037

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS

Kobiety w gminie Chełmno stanowią 49,94 % zaś mężczyźni 50,06 %. W latach 2005-2023 liczba mieszkańców wzrosła o 839 osoby. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,0 lat i jest znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców Polski. Mieszkańcy gminy Chełmno zawarli w 2021 roku 22 małżeństw, co odpowiada 3,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,6 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,4% mieszkańców gminy Chełmno jest stanu wolnego, 57,6% żyje w małżeństwie, 3,9% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,6% to wdowy/wdowcy. Gmina Chełmno ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -6. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,97 na 1000 mieszkańców gminy. W 2021 roku zarejestrowano 73 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 63 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Chełmno 10. W tym samym roku 1 osoba zameldowała się z zagranicy oraz nie zarejestrowano wymeldowań za granicę, co daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 1. 63,2% mieszkańców gminy Chełmno jest w wieku produkcyjnym, 21,0% w wieku przedprodukcyjnym, a 15,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 1 Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Chełmno na przestrzeni lat 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W 2023 roku na terenie gminy Chełmno odnotowano 50 urodzeń oraz 52 zgony, zatem przyrost naturalny wyniósł -2.

Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Chełmno na przestrzeni lat 2005-2023

Wyszczególnienie	2005	2010	2014	2020	2021	2022	2023
urodzenia żywe	78	73	66	69	60	42	50
Zgony	57	41	49	54	66	67	52
przyrost naturalny	21	32	17	15	-6	-25	-2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Na przestrzeni lat 2005-2023 wartość przyrostu naturalnego ulegała systematycznemu spadkowi, a od roku 2021 wskaźnik ten jest ujemny.

Tabela 4 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w gminie Chełmno w latach 2020-2023 (w procentach)

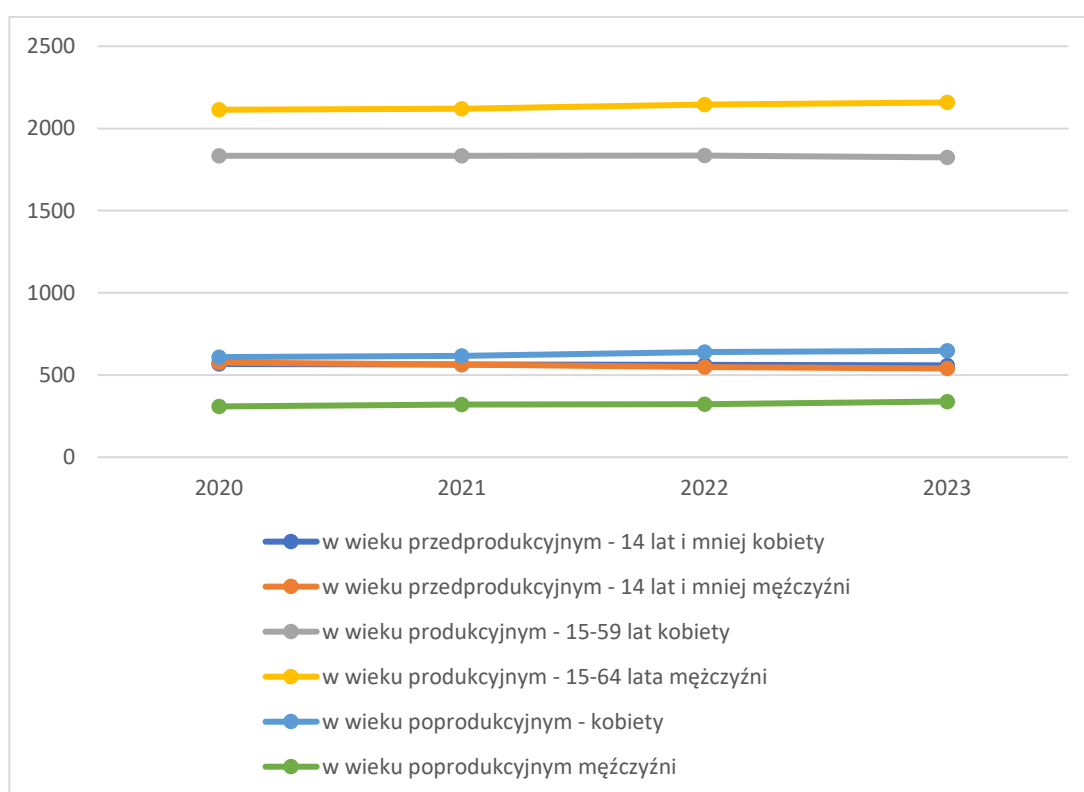
wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
wiek przedprodukcyjny	22,4	22,3	22,1	18,1
wiek produkcyjny	62,3	62,1	62,0	65,6
wiek poprodukcyjny	15,3	15,6	15,9	16,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Powyższa tabela prezentuje ludność gminy Chełmno według ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2020-2022. W tym okresie nastąpiły niekorzystne przemiany demograficzne, gdyż zauważalny był sukcesywny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle społeczeństwa.

Zaobserwować można również nieznaczny, ale regularny spadek poziomu odsetka osób będących w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym w latach 2020-2022. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w 2022 roku prezentował się nieco odmiennie od wskaźników w całym województwie kujawsko-pomorskim, gdyż osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,3%, w wieku produkcyjnym – 58,6%, natomiast w wieku poprodukcyjnym – 23,1%.

Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy Chełmno, wg ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Najliczniejszą grupę ekonomiczną wśród mieszkańców Gminy Chełmno wg danych na dzień 31.12.2023 r. stanowią osoby w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni w wieku 18-64 lata) 3.982 osoby co stanowi 65,6 % ogółu mieszkańców. Wskaźnik ten jest wyższy od średniej dla województwa oraz średniej krajowej(ok. 61,6 %). Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 16 % w stosunku do ogólnej liczby ludności mieszkańców. Analizując wskaźniki z roku 2023 można zauważyć zmianę struktury społeczeństwa. Przybywa osób w wieku poprodukcyjnym.

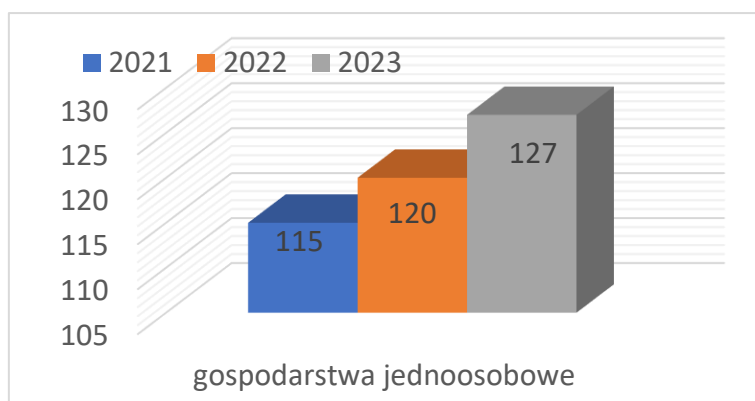
Tabela 5 Ludność Gminy Chełmno wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na 31.12.2023 w porównaniu do 31.12.2014

	W wieku przedprodukcyjnym				W wieku produkcyjnym				W wieku poprodukcyjnym			
	2014		2023		2014		2023		2014		2023	
	% ogółu	Osoby w tys.	% ogółu	Osoby w tys.	% ogółu	Osoby w tys.	% ogółu	Osoby w tys.	% ogółu	Osoby w tys.	% ogółu	Osoby w tys.
Gmina Chełmno	22,8	1,3	18,1	1,1	64,1	3,7	65,63	3,9	13,1	0,7	16,3	0,9
Kujawsko – Pomorskie	18,3	382,4	14,8	295,1	63,3	1 322,9	61,6	1 229,1	18,4	384,5	23,6	471,9
Polska	18,0	6 926,1	15,1	5 666,6	63,0	24 241,5	61,6	23 183,7	19,0	7 310,9	23,3	8 786,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku danych Lokalnych GUS.

Lepiej od średniej wojewódzkiej oraz krajowej kształtuje się wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym (18,1 % przy 14,8 % w województwie i 15,1 % w kraju). Taka struktura społeczeństwa jest dosyć korzystna dla Gminy pod względem ekonomicznym, gdyż wskaźnik obciążenia demograficznego wynosi 16,3 % (osoby w wieku nieprodukcyjnym).

Wykres 3 Liczba gospodarstw jednoosobowych na terenie gminy Chełmno w latach 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Chełmno

Jak obrazują powyższe dane, systematycznie rośnie liczba gospodarstw jednoosobowych w gminie Chełmno. W roku 2023 wskaźnik gospodarstw jednoosobowych wyniósł niespełna 2,09 % w stosunku do wszystkich mieszkańców gminy Chełmno.

Tabela 6 Gospodarstwa jednoosobowe na terenie poszczególnych wsi w gminie Chełmno – w latach 2021- 2023 r.

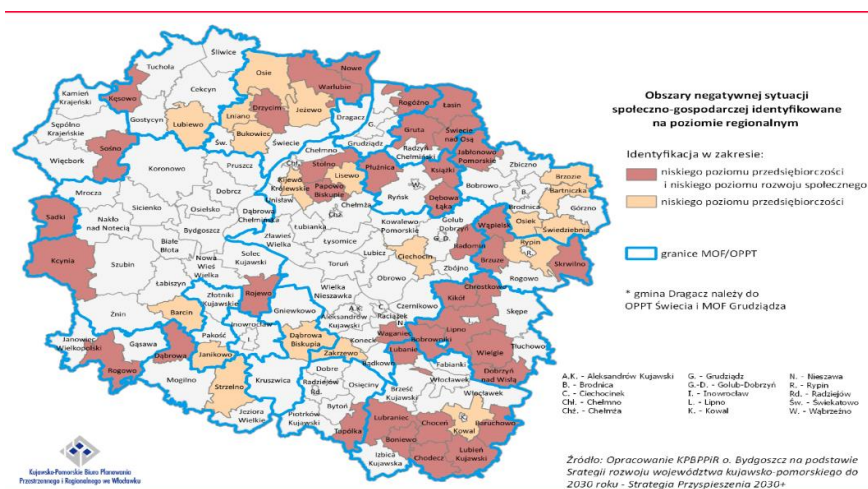
I.p.	Miejscowość	2021	2022	2023
1	Bieńkówka	11	11	10
2	Borówno	3	3	4
3	Dolne Wymiary	5	5	7
4	Dorposz Chełmiński	1	2	3
5	Górne Wymiary	12	14	12
6	Kałdus	7	7	6
7	Klamry	14	12	14
8	Kolno	5	8	8
9	Łęg	9	11	10
10	Małe Łunawy	4	6	3
11	Nowawieś Chełmińska	12	10	12
12	Nowe Dobra	10	9	11
13	Osnowo	2	2	3
14	Ostrów Świecki	2	2	3
15	Podwiesk	1	1	4
16	Różnowo	2	2	3
17	Starogród	8	8	7
18	Starogród Dolny	2	3	3
19	Wielkie Łunawy	5	4	5
	Razem	115	120	127

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Chełmno

2.4. Przedsiębiorczość

Aktywność biznesowa rozwija się wraz z postępowaniem technologicznym i rosnącym zapotrzebowaniem rynku na innowacje. Coraz więcej zmotywowanych, ambitnych ludzi dąży do osiągnięcia niezależności w życiu zawodowym, pragnie odcisnąć piętno na rzeczywistości i mieć wpływ na tworzenie własnej przyszłości.

Rysunek 3 Sytuacja społeczno - gospodarcza gminy Chełmno na tle województwa Kujawsko-Pomorskiego

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie danych BDL GUS.

W Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku, opracowanej przez Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego nie wskazano zagrożenia powstawania negatywnej sytuacji społeczno- gospodarczej identyfikowanej na poziomie regionalnym. Dużo niższy poziom przedsiębiorczości oraz niski poziom rozwoju społecznego przewiduje się w gminach ościennych, tj. Stolno czy też Papowo Biskupie. Gmina Kijewo oraz Lisewo kwalifikowana jest do niskiego poziomu. Na terenie gminy Chełmno brak dużych zakładów pracy.

2.5. Rynek pracy

Rynek pracy jest jednym z wielu rynków funkcjonujących w gospodarce. Rynek ten, uzależniony jest od sytuacji gospodarczej danego obszaru. Jednym z podstawowych wskaźników prezentujących poziom rozwoju lokalnej gospodarki jest liczba podmiotów wpisana do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys mieszkańców.

Poniżej przedstawiono wykaz ilościowy osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Chełmno, na przełomie lat 2010-2023 w odniesieniu do powiatu, województwa oraz kraju.

Tabela 7 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys mieszkańców na przełomie lat 2010-2023

Rok	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys mieszkańców								
	2010	2012	2013	2014	2018	2020	2021	2022	2023
Gmina Chełmno	398	379	420	476	539	606	633	646	665
Powiat Chełmiński	491	487	495	507	572	659	693	715	743
Kujawsko – Pomorskie	681	668	674	680	704	761	785	800	818
Polska	764	745	757	770	810	873	909	942	973

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku danych Lokalnych GUS.

Według danych GUS z końca 2023 roku, w gminie Chełmno wzrosła o 267 liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w stosunku do roku 2010. Podobny wzrost odnotowano w powiecie oraz w kraju. W roku 2023 w rejestrze REGON zarejestrowane były 862 podmioty gospodarki narodowej, z czego 665 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą dla gminy.

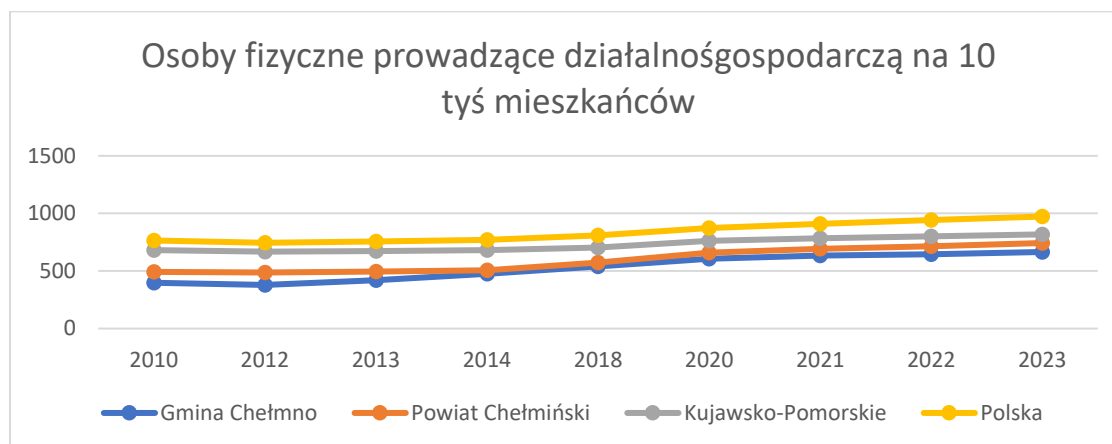
Tabela 8 Przedsiębiorczość w Gminie Chełmno na tle powiatu, województwa i kraju.

Rok	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys ludności								
	2010	2012	2013	2014	2018	2020	2021	2022	2023
Gmina Chełmno	471	493	522	559	658	752	793	824	862
Powiat Chełmiński	655	671	687	693	724	810	846	868	896
Kujawsko – Pomorskie	886	897	914	919	951	1032	1069	1094	1125
Polska	1015	1032	1057	1071	1136	1224	1276	1323	1368

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku danych Lokalnych GUS.

W Gminie Chełmno wzrasta liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na przestrzeni 14 lat, jednak wartość jest niższa od liczby podmiotów na tle powiatu i województwa.

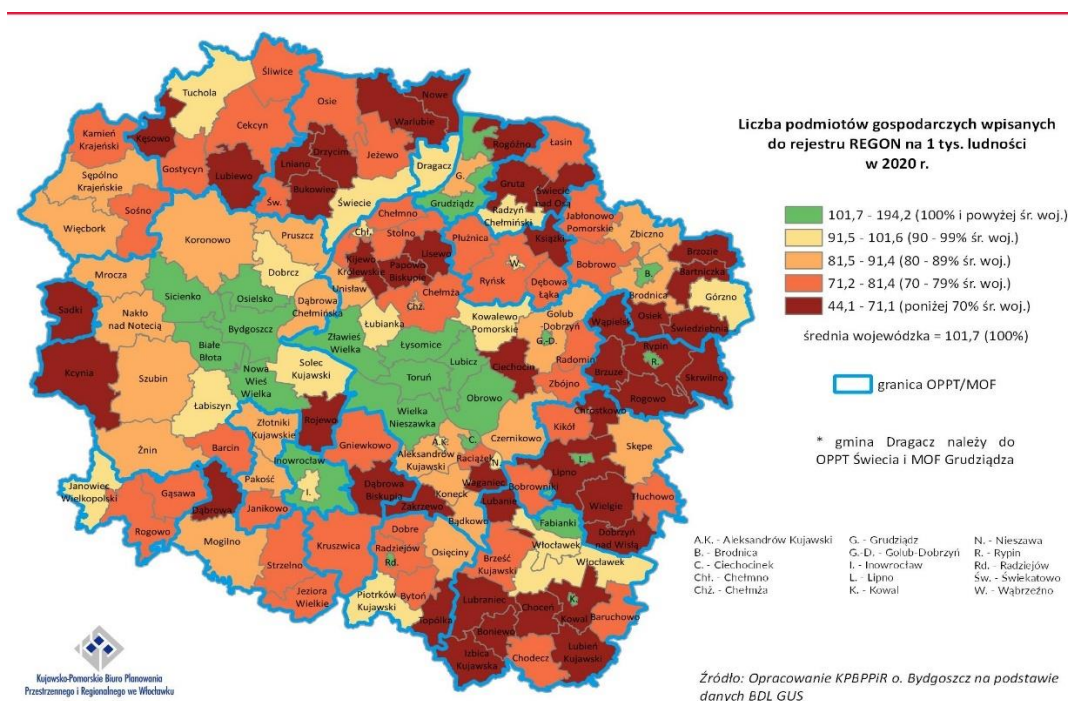
Wykres 4 Przedsiębiorstwa w Gminie Chełmno, na tle powiatu i województwa i kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS

Powyższe dane przedstawiają liczbę osób fizycznych prowadzących działalność na terenie gminy Chełmno o tendencji wzrostowej. Obserwujemy taką samą tendencję w powiecie, województwie oraz w kraju.

Rysunek 4 Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1 tys. ludności w 2020 r.

Źródło: Opracowanie KBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie danych BDL GUS.

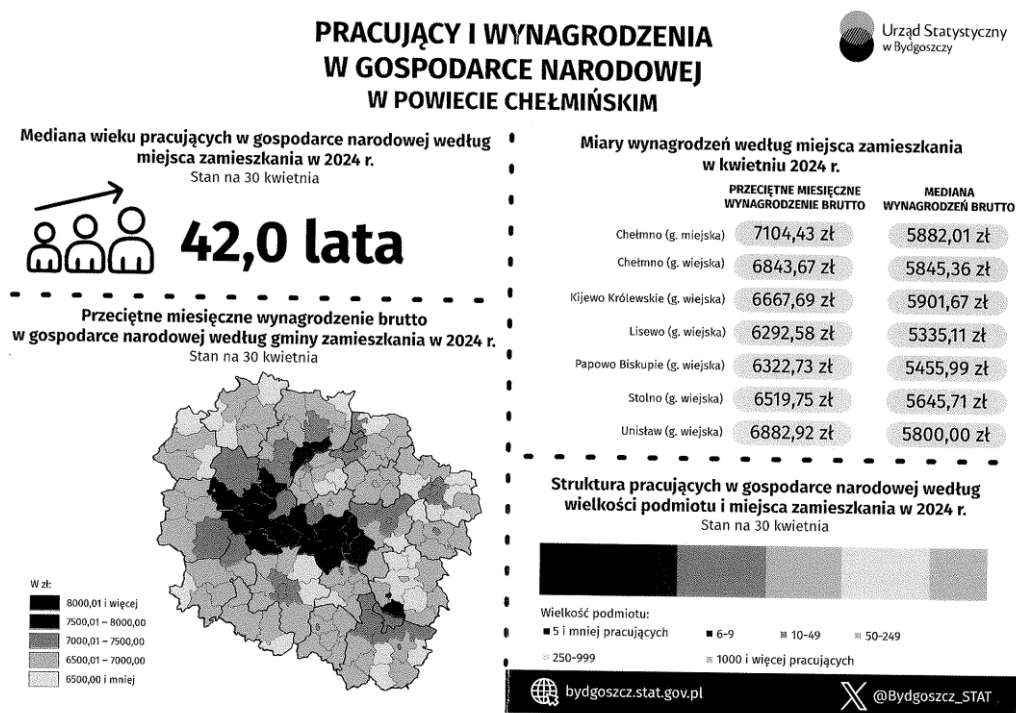
2.6. Bezrobocie

Osoba pozostająca bez pracy, gotowa do podjęcia pracy i aktywnie poszukująca zatrudnienia, która jest zarejestrowana w rejestrze urzędu pracy jako bezrobotna, zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W gminie Chełmno na 1000 mieszkańców pracuje 76 osób. 48,2% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 51,8% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Chełmno wynosiło w 2021 roku 10,9% (14,8% wśród kobiet i 7,5% wśród mężczyzn). W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Chełmno wynosiło 4 901,95 PLN, co odpowiada 81.70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Mieszkańcy powiatu chełmińskiego znajdują się na 10 miejscu w rankingu miast i powiatów w Kujawsko-Pomorskim, zarabiających najgorzej mieszkańców. Należy jednak zwrócić uwagę, iż na pierwszym miejscu znajduje się powiat lipnowski z kwotą 4.910,00 zł brutto, a zarobki w zajmującym 10 miejsce powiecie chełmiński oscylują na wysokości 5.340,00 zł brutto.

Rysunek 5 Pracujący i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w powiecie chełmińskim

Źródło: Urząd Statystyczny w Bydgoszczy.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Chełmno 418 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 76 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -342. 30,5% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Chełmno pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 36,0% w przemyśle i budownictwie, a 10,0% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

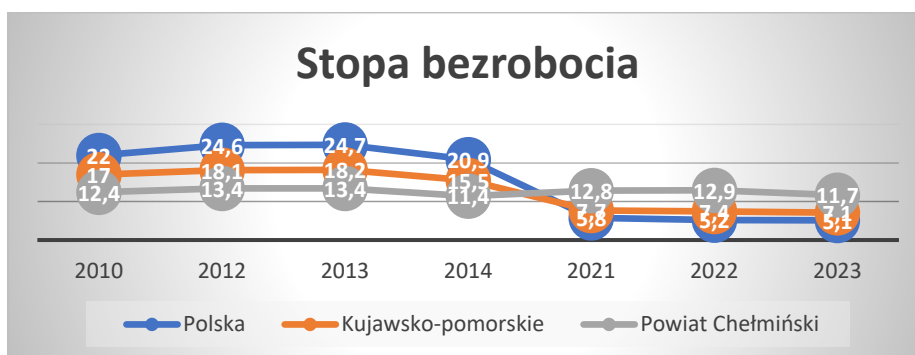
Tabela 9 Bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach

Nazwa	ogółem					mężczyźni					Kobiety				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Chełmno	215	261	233	241	240	70	86	87	100	101	145	175	146	141	139
Kijewo Królewskie	162	175	157	166	145	60	59	52	55	52	102	116	105	111	93
Lisewo	181	225	174	153	140	80	115	73	74	77	101	110	101	79	63
Stolno	230	255	227	225	200	96	100	87	99	92	134	155	140	126	108
Świcie - obszar wiejski	234	220	199	196	218	77	64	55	64	75	157	156	144	132	143

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku danych Lokalnych GUS.

Bezrobocie w Gminie Chełmno utrzymuje się na podobnym poziomie w odniesieniu do roku poprzedniego. Wśród osób bezrobotnych, wzrasta liczba mężczyzn pozostających bez zatrudnienia. Nadal utrzymuje się tendencja większej liczby kobiet bezrobotnych w stosunku do mężczyzn.

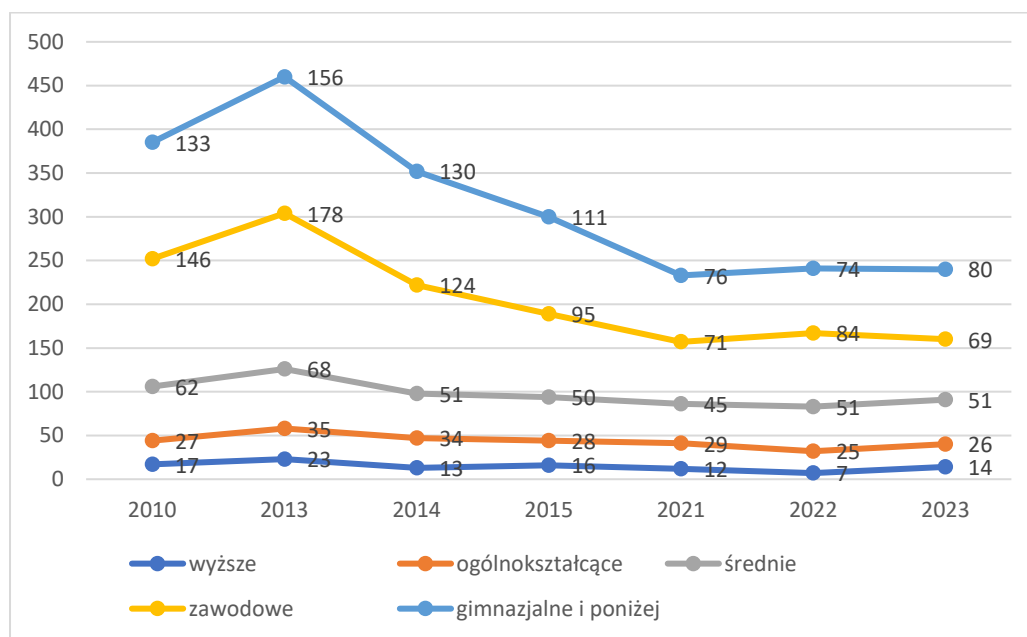
Wykres 5 Stopa bezrobocia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z WUO w Toruniu

Według danych podanych przez GUS, stopa bezrobocia w powiecie chełmińskim wynosi obecnie 11,8 proc (stan na 30.06.2024 r.) Tym samym powiat chełmiński ma bezrobocie wyższe niż średnia dla całego województwa kujawsko-pomorskiego. Stopa bezrobocia tutaj należy również do wyższych na tle pozostałych powiatów regionu. Z analizowanych danych wynika, że pod względem poziomu bezrobocia powiat chełmiński zajmuje 341 miejsce na 380 powiatów w całym kraju.

Wykres 6 Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Chełmno wg wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku danych Lokalnych GUS.

Najwięcej wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym (ok. 33,4%). Tendencja ta utrzymuje się od ponad 13 lat. Najmniej osób bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem wyższym, chociaż w roku 2023 stanowiły one 5,8 % wszystkich bezrobotnych w gminie. Osoby z wykształceniem średnim, technicznym stanowią ok. 21,25 % bezrobotnych rejestrowanych w PUP w Chełmnie z terenu gminy.

Wśród osób bezrobotnych wg długości pozostawienia bez pracy największą grupę stanowią osoby zarejestrowane w PUP powyżej 12 miesięcy. Są to osoby długotrwale bezrobotne. Na dzień 31 grudnia 2023 było ich aż 133, co stanowi 55,4 %. W odniesieniu do roku 2010, długotrwale bezrobotnych było niespełna 31,7 %.

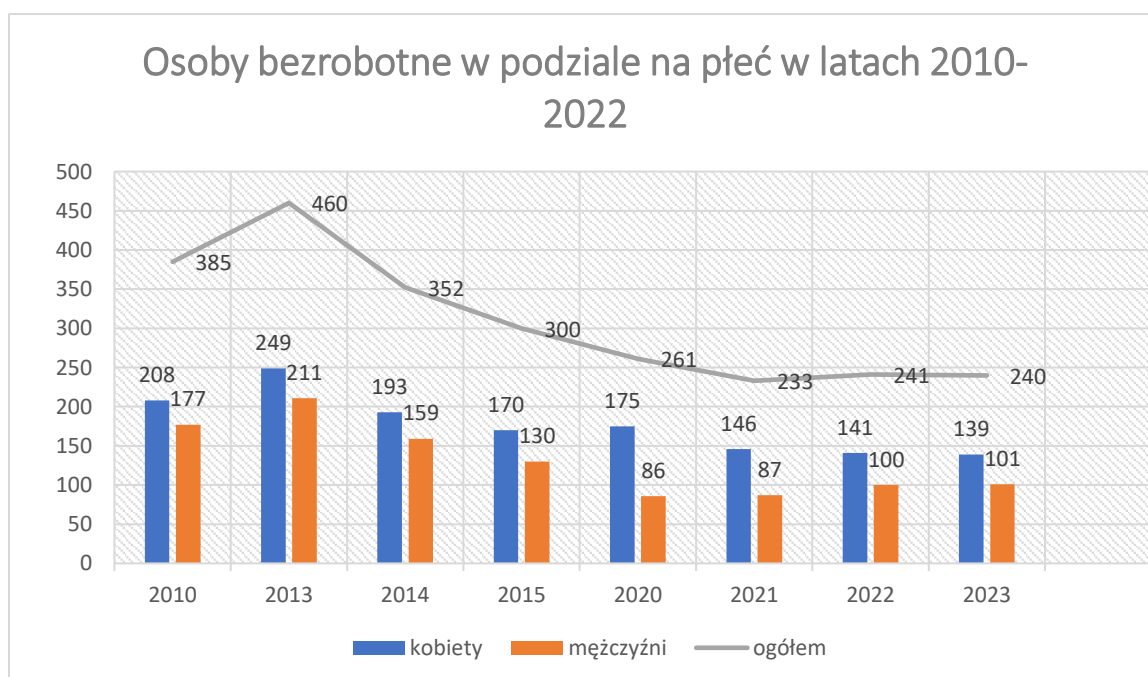
Tabela 10 Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Chełmno, zarejestrowanych w PUP w latach 2010-2023

Bezrobotni	31 grudnia 2010	31 grudnia 2015	31 grudnia 2020	31 grudnia 2021	31 grudnia 2022	31 grudnia 2023
Ogółem	385	300	261	233	241	240
Długotrwale bezrobotni	122	193	144	141	133	133

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

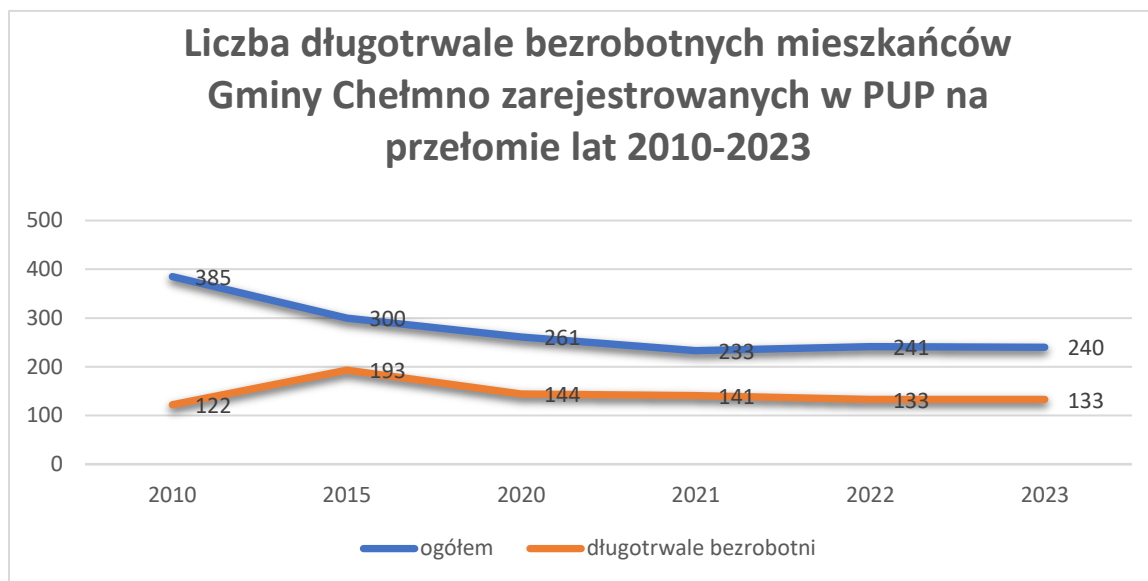
Z powyższych danych wynika, iż w porównaniu z rokiem 2010 zmniejsza się ogólna liczba bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP o 145 osób, jednakże zwiększa się liczba osób długotrwale bezrobotnych. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w roku 2010 wynosił 31,7 %, zaś w roku 2023 jest ich aż 55,4 % w ilości osób bezrobotnych ogółem.

Wykres 7 Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w gminie Chełmno w latach 2010-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 8 Liczba osób długotrwale bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

PUP w Chełmnie, aktywizuje osoby bezrobotne poprzez w ramach instrumentów rynku pracy: staże, roboty publiczne, prace interwencyjne czy też prace społecznie użyteczne. W ostatnich latach, najwięcej osób wzięło udział w stażach, podczas gdy 13 lat wcześniej, najskuteczniejszą formą aktywizacji osób bezrobotnych były roboty publiczne.

Tabela 11 Aktywizacja osób bezrobotnych

Lp.	Nazwa instrumentu rynku pracy	2010	2015	2021 rok	2022 rok	2023 rok
1	Roboty publiczne	119	76	13	17	19
2	Prace interwencyjne	32	20	3	2	3
3	Staże	45	44	33	38	31
7	Prace społecznie użyteczne	0	4	2	2	1

Źródło: Dane uzyskane z PUP w Chełmnie.

W związku z faktem, iż zmniejsza się liczba osób bezrobotnych tym samym zmniejsza się liczba osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej.

2.7. Oświata

W roku 2022 - 1 667 mieszkańców gminy Chełmno jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata), w tym 809 kobiet oraz 858 mężczyzn. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 23,1 % ludności posiada wykształcenie wyższe, 32,4 % średnie, w tym 18,2 % średnie zawodowe.

Wykształceniem zasadniczym zawodowym / branżowym legitymuje się 19,6% mieszkańców gminy Chełmno, gimnazjalnym 3,1 %, natomiast 11,7 % podstawowym ukończonym. 2,1 % mieszkańców

Gmina Chełmno jest organem prowadzącym dla 4 jednostek oświatowych znajdujących się na jej obszarze, w których mieści się 5 oddziałów przedszkolnych dla dzieci w wieku od 33 do 5 lat. Wśród jednostek organizacyjnych Gminy realizujących zadania z zakresu edukacji znajduje się:

- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Kolnie,
- Szkoła Podstawowa im. Bronisława Malinowskiego w Małych Łunawach,
- Szkoła Podstawowa im. Ziemi Chełmińskiej w Podwiesku,
- Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Starogrodzie.

Tabela 12 Stan organizacji szkół podstawowych w roku szkolnym 2023/2024

	Szkoła Podstawowa	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Oddziały przedszkolne	„0”	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Kolnie,	12	231	63	22	23	16	21	21	25	17	11	12
2	Szkoła Podstawowa im. Bronisława Malinowskiego w Małych Łunawach	10	164	25	17	15	16	17	17	15	14	12	16
3	Szkoła Podstawowa im. Ziemi Chełmińskiej w Podwiesku	9	123	0	16	17	12	15	10	12	24	10	7
4	Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Starogrodzie	10	139	22	22	18	11	11	16	12	9	11	7
	Razem:	41	657	110	77	73	55	64	64	64	64	44	42

Źródło: Opracowanie na Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Chełmno w roku szkolnym 2023/2024.

W porównaniu do roku szkolnego 2022/2023 organizacja szkół uległa zmianie ze względu na wzrost liczby uczniów (6 uczniów). Placówki oświatowe prowadzone przez Gminę Chełmno funkcjonowały w 7 budynkach komunalnych. Budynki te, jak i urządzenia sportowo – rekreacyjne są

w dobrym stanie technicznym. Każdego roku, dla poprawy bazy lokalowej, podejmowane są różne działania mające na celu ich poprawę oraz doposażenie w sprzęt szkolny i dydaktyczny.

Znajdujące się na terenie gminy 4 szkoły podstawowe są wystarczające, by zapewnić podstawową naukę dla wszystkich dzieci w wieku szkolnym. W każdej szkole jest zapewniona opieka i możliwość pobytu ucznia do godziny 15:30. W gminie Chełmno nie ma oddziału żłobkowego, jednakże położone w sąsiedztwie gminy miasto Chełmno zapewnia opiekę żłobkową dla dzieci z terenu gminy.

Zgodnie z obowiązującym systemem oświaty, na zakończenie nauki, uczniowie ósmych klas szkół podstawowych przystępują do egzaminów końcowych z języka polskiego, matematyki oraz języka nowożytnego (angielski). Egzamin ten jest obowiązkowy dla każdego ucznia. Wyniki tegorocznego egzaminu pokazują, iż :

- z języka polskiego uczniowie osiągnęli średnio 57 % punktów możliwych do zdobycia;
- za rozwiązanie zadań z matematyki ósmoklasiści osiągnęli średnio 46 % punktów możliwych do zdobycia,
- za rozwiązanie zadań z języka angielskiego ósmoklasiści uzyskali średnio 55 % punktów możliwych do zdobycia.

W kolejnej tabeli zostały przedstawione wyniki zdawalności egzaminów ósmoklasistów w Polsce, w województwie Kujawsko – pomorskim, w powiecie chełmińskim oraz z terenu gminy Chełmno w rozbiciu na poszczególne szkoły na przełomie lat 2019-2024 z trzech przedmiotów, tj. z języka polskiego, matematyki oraz z języka angielskiego. Poszczególnymi kolorami zaznaczono w których latach, w odniesieniu do roku poprzedniego, nastąpiła poprawa lub spadek zdawalności egzaminów. Jak można zauważyć, wyniki nie są wysokie. Po dokonaniu analizy wyników, postanowiono podjąć na lekcjach intensywną pracę metodami aktywizującymi, stosować ocenianie kształtujące oraz prowadzić konsultacje poświęcone przygotowaniu do egzaminu.

Zdecydowanie lepsze wyniki osiągnięto w szkołach znajdujących się na terenie miasta Chełmna. Słabsze wyniki egzaminów mieli uczniowie ze szkół podstawowych znajdujących się w gminach ościennych, np. w gminie Stolno, czy też Lisewo. Na podobnym poziomie zdawalność odnotowano w gminie Kijewo Królewskie oraz Papowo Biskupie.

Tabela 13 Wyniki egzaminów ósmoklasistów na przełomie lat 2019-2024

Wyniki egzaminu ósmoklasisty																		
Egzamin w %	Język polski						Matematyka						Język angielski					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kraj	63	59	60	60	66	61	45	46	47	57	53	52	59	54	66	67	66	66
Województwo	60	56	57	58	66	58	41	43	43	53	49	46	55	50	62	63	62	61
Powiat	59	54	53	56	62	53	40	41	39	50	47	44	50	44	45	59	58	58
W tym: Gmina Chełmno																		
SP im. Mikołaja Kopernika w Kolnie	61	64	51	54	61	68	45	52	41	50	53	49	41	53	45	49	40	42
SP im. Bronisława Malinowskiego w Małych Łunawach	55	57	59	63	57	48	28	45	54	54	33	42	37	56	73	68	47	55
SP im. Ireny Sendlerowej w Starogrodzie	70	65	59	63	62	54	52	48	48	65	43	48	53	46	72	77	64	59
SP im. Ziemi Chełmińskiej w Podwiesku	58	52	48	55	58	58	29	35	24	47	42	45	37	35	57	54	51	65

Kolorem czerwonym oznaczono spadek % zdawalności do roku poprzedniego

Kolorem zielonym oznaczono wzrost % zdawalności w stosunku do roku poprzedniego

Kolorem czarnym oznaczono pozostanie na poziomie roku poprzedniego

Źródło: Opracowanie własne – Urząd Gminy Chełmno

2.8. Pomoc Społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Chełmno realizowane są przez jednostką organizacyjną - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie, zwany dalej „GOPS”. Siedziba GOPS mieści się w budynku Urzędu Gminy w Chełmnie. Obecnie w GOPS zatrudnionych jest 9 pracowników w tym 3 pracowników socjalnych (spełniony obowiązek ustawowy). GOPS zajmuje się realizacją zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej oraz innych zadań z zakresu administracji rządowej.

Tabela 14 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej	
	Rodzin	osób
2010	222	424
2013	253	459
2015	179	323
2021	101	159
2022	102	143
2023	77	113

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Chełmnie

Z danych przedstawionych przez GOPS w Chełmnie wynika, iż ogólna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2023 zmniejsza się. W roku 2010 korzystały z pomocy społecznej 222 rodziny, podczas gdy w roku 2021 - 101 rodzin, a w roku 2023 już tylko 77 rodzin. Zmniejsza się też liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Na dzień 31 grudnia było to 113 osób, co stanowi 1,84 % liczby mieszkańców, podczas gdy w roku 2015 było to 5,6 %.

Według uzyskanych danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców jest ubóstwo tj. 22,54 % i bezrobocie stanowiące 20,59 % ogółu rodzin korzystających z pomocy.

Jak wskazuje poniższa tabela, kolejnymi powodami korzystania z pomocy społecznej jest niepełnosprawność (13,23 %), długotrwała lub ciężka choroba (7,35 %) czy też ochrona macierzyństwa (7,35 %). Zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie. W roku 2015 było 16 rodzin, natomiast w roku 2022 i 2023 już tylko jedna. Zatem nasuwa się konkluzja,

iż przemoc domowa dotyczy nie tylko rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, korzystających z pomocy społecznej, a także rodzin znajdujących się w dobrej sytuacji finansowej.

Tabela 15 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej

Przyczyna	Liczba rodzin ogółem				
	2010	2015	2021	2022	2023
Bezrobocie	156	124	47	44	42
Niepełnosprawność	79	73	43	39	27
Alkoholizm	1	15	11	10	8
Narkomania	0	1	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	33	38	20	19	16
-wielodzietność	23	24	17	18	15
Bezradność w sprawach-opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	36	33	14	14	13
- Rodziny niepełne	16	16	7	8	7
-Rodziny wielodzietne	11	6	1	1	2
Długotrwała lub ciężka choroba	46	31	26	27	15
Trudność w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	5	0	1	4
Przemoc w rodzinie	0	16	4	1	1
Bezdomność	6	4	4	3	7
Ubóstwo	171	139	60	51	46
Zdarzenia losowe	8	0	3	3	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Chełmnie

Na podobnym poziomie utrzymuje się również liczba rodzin korzystających z pomocy ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Od roku 2021 jest to około 6,37 %.

Dane GOPS wskazują, iż największą grupę stanowią rodziny z dziećmi (średnio ok 70 %), rodziny niepełne (średnio 15 %) i rodziny emerytów i rencistów (średnio 15 %). Tendencja ta utrzymuje się na podobnym poziomie na przestrzeni ostatnich 13 lat.

Tabela 16 Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Struktura rodziny		Liczba rodzin ogółem				
		2010	2015	2021	2022	2023
Liczba osób w rodzinie	1	55	44	43	64	45
	2	27	25	20	14	8
	3	43	31	15	13	11
	4	69	38	11	12	11
	5	34	19	12	7	6
	6 i więcej	44	22	11	10	11
Rodziny z dziećmi ogółem		191	109	77	81	65
Rodziny niepełne		38	31	16	14	13
Rodziny emerytów i rencistów		48	36	19	25	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Chełmnie

Najliczniejszą grupę korzystających z pomocy społecznej stanowią rodziny z dziećmi i gospodarstwa domowe jednoosobowe.

Najwięcej świadczeń przyznawanych osobom potrzebującym udzielanych jest w ramach zasiłków celowych, niewiele mniej stanowią świadczenia niepieniężne w postaci posiłków, głównie dla dzieci w szkołach. Najmniejsze środki finansowe przeznaczane są na wypłatę zasiłków stałych. W roku 2023 było to 19 tys., co stanowi ok 11,6 % całych środków przeznaczonych na wypłaty powyższych zasiłków.

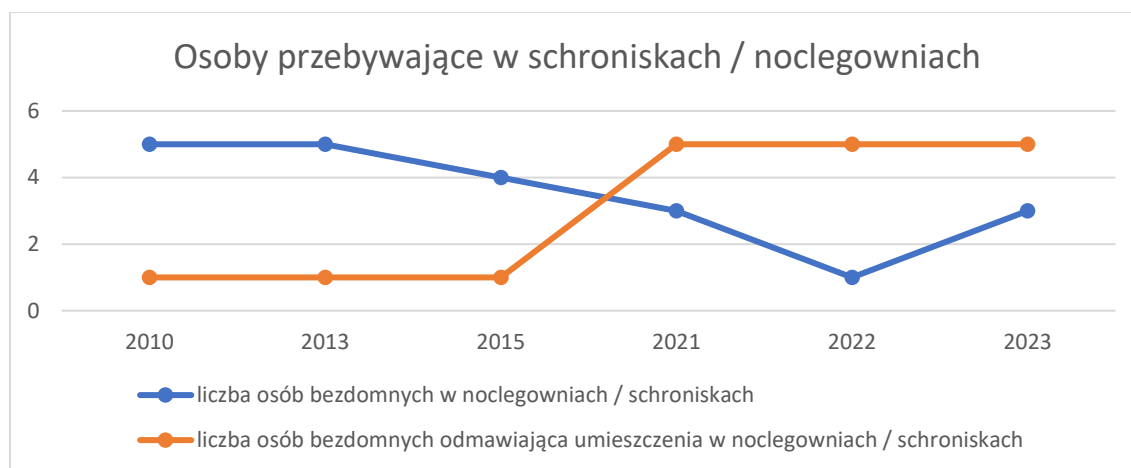
Tabela 17 Wydatkowanie środków na realizację zadań własnych w tys. zł.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin ogółem		
	2021	2022	2023
Zasiłek stały- świadczenie pieniężne	29	24	19
Zasiłek celowy- świadczenie pieniężne	86	76	67
Zasiłek okresowy- świadczenie pieniężne	39	34	28
Świadczenia niepieniężne- posiłki	58	55	49
Ogółem	212	189	163

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Chełmnie

W ramach swoich zadań GOPS, zajmuje się również problemem bezdomności. Średnia liczba osób bezdomnych, w ostatnim roku, tj. 2023 wyniosła - 3 osoby. Osoby te kierowane są do schronisk dla osób bezdomnych.

Wykres 9 Osoby bezdomne w Gminie Chełmno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Chełmnie

Na terenie Gminy Chełmno nie funkcjonuje schronisko, osoby bezdomne kierowane są do schronisk funkcjonujących na terenie innych gmin (Grudziądz, Brodnica, Chełmża) w ramach zlecenia usługi schronienia.

GOPS realizuje zadania ze środków pochodzących z budżetu państwa, z przeznaczeniem na wsparcie rodzin wychowujących dzieci.

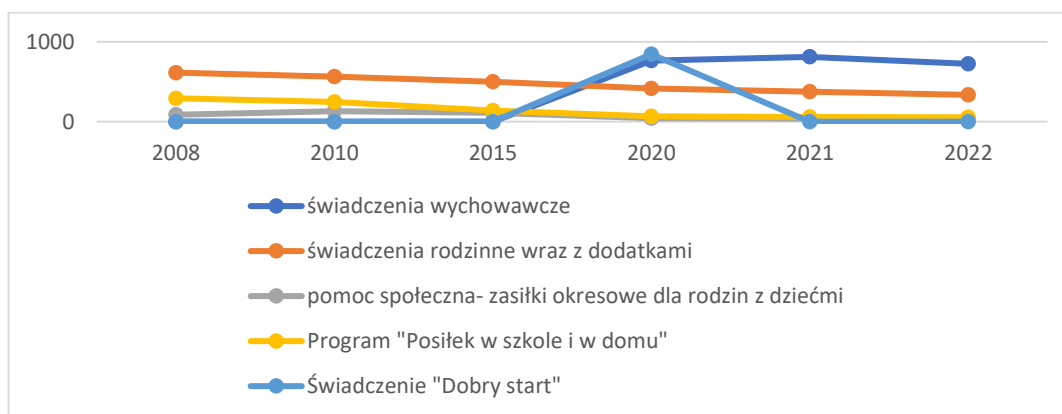
Tabela 18 Świadczenia realizowane przez GOPS w Chełmnie, finansowane ze środków budżetu państwa.

rodzaj wsparcia	kwoty wsparcia w poszczególnych latach w tys. zł					
	2008	2010	2015	2020	2021	2022
I beneficje ŚW 500+	0	0	0	765	811	723
świadczenie wychowawcze 500+	-	-	-	7 128	7 200	2 972
liczba beneficjentów korzystających ze świadczeń rodzinnych i dodatków, w tym:	614	564	499	416	376	336
dodatek macierzyński jednorazowy z tyt. ur. dziecka do 1 roku życia	49	35	25	22	18	4
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	66	60	51	58	43	25
dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	70	69	35	29	18	14

dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu czasu jego pobierania	-	-	-	-	1	-
dodatek w tytułu samotnego wychowywania dziecka	6	54	31	13	23	34
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	184	151	95	73	73	7
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	61	72	49	36	35	20
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - wyprawka	61	58	40	28	24	19
dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania- zamieszkanie	2	1	4	5	4	1
dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania-dojazdy	76	60	53	54	49	37
świadczenie rodzicielskie	-	-	-	248	250	175
zasiłek rodzinny	662	808	680	554	486	428
liczba beneficjentów korzystająca z pomocy społecznej - zasiłki okresowe dla rodzin z dziećmi	89	131	110	42	39	34
zasiłki okresowe dla rodzin z dziećmi	190	229	238	80	76	68
liczba beneficjentów korzystająca z programu "Posiłek w szkole i w domu"	293	247	141	67	58	55
koszt dotacji na realizację programu "Posiłek w szkole i w domu" -posiłek w szkole	61	66	43	23	31	40
liczba beneficjentów Świadczenia 300+	0	0	0	845	ZUS	ZUS
kwota świadczenia 300+	-	-	-	253	ZUS	ZUS
suma:	1 486,8	1 664,6	1 345 5	8 607,1	8 331,6	7 444,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie.

Wykres 10 Liczba beneficjentów korzystających z dostępnych świadczeń

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie.

Jak wynika z powyższych danych, zmniejsza się liczba osób/ rodzin korzystających z pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych. Liczba beneficjentów korzystających ze świadczeń rodzinnych od roku 2008 do 2022 zmalała o prawie połowę. Co raz mniej korzysta z różnych form wsparcia w postaci programów tj. „Posiłek w szkole i w domu”. Niski przyrost naturalny wpływa na zmniejszenie ilości osób korzystających z zasiłków rodzinnych czy też zapomóg z tyt. urodzenia dziecka.

2.9. Rodzina i instytucjonalna piecza zastępcza.

Do zadań gminy należy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej jak wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Obowiązek ten spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego na szczeblu gminnym oraz powiatowym. Do zadań samorządu gminnego w tym zakresie należy:

- wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- pomoc w integracji rodziny;
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążenie do integracji rodziny.

Formą wsparcia dla rodziny przeżywającej trudności jest wsparcie w formie przydzielenia rodzinie asystenta rodziny. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa wymagania kwalifikacyjne i zadania asystenta rodziny. Asystentura polega głównie na zindywidualizowanej pracy w rodzinie i dla rodziny, której celem jest przezwyciężenie trudności

w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Obowiązkiem ustawowym gminy jest przydzielenie rodzinie asystenta rodziny, kiedy z diagnozy sytuacji rodziny wynika, iż rodzina przeżywa trudności.

W Gminie Chełmno, tj. w jednostce organizacyjnej GOPS, zatrudniony jest jeden asystent rodziny. Dane przedstawione przez GOPS w Chełmnie za lata 2012-2023 wskazują, iż na terenie gminy nadal zamieszkują rodziny, które borykają się z problemami opiekuńczo- wychowawczymi i wymagają wsparcia asystenta rodziny.

Tabela 19 Ilość rodzin objętych opieką asystenta rodziny

Rok	Ilość rodzin objętych opieką asystenta rodziny	
	Rodzin	Osób
2012	6	41
2013	12	63
2014	12	62
2015	16	77
2021	6	26
2022	6	26
2023	5	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Chełmnie

Przedstawione wyżej dane wskazują na zmniejszającą się liczbę osób/ rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, co nie jest odzwierciedleniem problemu jaki nadal jest (niewydolność wychowawcza rodziców i konieczność wsparcia rodzin przydzieleniem asystenta rodziny).

Część z tych rodzin współpracuje z asystentem rodziny na wniosek pracownika socjalnego natomiast część w związku z postanowieniem sądu opiekuńczego zobowiązującym do pracy z asystentem rodziny. Zatem nadal koniecznym jest podejmowanie działań wspierających rodzinę w pełnieniu ról opiekuńczo- wychowawczych poprzez skierowanie wsparcia w formie asystenta rodziny, a co z tym związane konieczność zatrudnienia asystenta rodziny.

Rodziny objęte asystenturą najczęściej mają trudności z następującymi problemami:

- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych;
- bezradność i niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- samotne rodzicielstwo;
- przemoc domowa;
- alkoholizm;
- uzależnienia;

- niepełnosprawność rodziców- szczególnie intelektualna.

W ramach wsparcia rodziny można kierować dzieci do placówki wsparcia dziennego, która współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i zakładami opieki zdrowotnej. Na terenie Gminy Chełmno nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego.

W sytuacji, kiedy nie ma możliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, zgodnie z ustawą w celu wsparcia rodziny, sprawowana jest piecza zastępcza. Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia dziecku opieki, które jest pozbawione całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej.

Tabela 20 Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Gminy Chełmno

Rok	Rodziny zastępcze	
	Ilość rodzin	Liczba dzieci w rodzinie
2012	4	5
2013	7	11
2014	6	9
2015	7	10
2021	7	8
2022	5	5
2023	5	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Chełmnie

Pieczą zastępczą to zarówno umieszczenie dziecka w rodzinach zastępczych, jak i w placówkach opiekuńczo- wychowawczych. Dane przedstawione przez GOPS oraz PCPR, wskazują na spadek liczby dzieci z terenu Gminy Chełmno przebywających w rodzinach zastępczych (przyczyny: adopcja, osiągnięcie pełnoletności przez dziecko). Żadne z dzieci nie powróciły do rodziców biologicznych.

Tabela 21 Liczba dzieci z terenu Gminy Chełmno umieszczona w Placówkach opiekuńczo - wychowawczych

rok	Rodzaj placówki				
	socjalizacyjne	Socjalizacyjno-terapeutyczne	interwencyjne	Typu dziennego	Razem
2010	4	0	0	0	4
2014	8	0	0	0	8
2015	13	0	0	0	13
2021	8	0	0	0	8
2022	9	0	0	0	9
2023	6	0	0	0	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Chełmnie

Jak przedstawiają powyższe dane zmniejsza się także ilość dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo- wychowawczych

Pomimo, iż od 2021 roku w pieczy zastępczej przebywa o czterech dzieci mniej to wydatki na ten cel zmniejszyły się nieznacznie. Spowodowane jest to zarówno ustawowym udziałem procentowym dofinansowania Gminy w kosztach związanych z pobytem dzieci w pieczy tj.:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka oraz corocznym wzrostem średniego miesięcznego wydatku za pobyt dziecka w pieczy.

W odniesieniu do dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (domy dziecka i rodziny zastępcze) przedstawia się to w następujący sposób: – 2 dzieci - 10%, - 2 dzieci – 30% i 8 dzieci – 50%.

Tabela 22 Odpłatność Gminy Chełmno za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Rok	Piecza zastępcza		
	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	Rodziny zastępcze	Koszty ogółem
2014	11 591,65 zł	774,77 zł	12 366,42 zł
2015	45 438,58 zł	567,80 zł	46 006,38 zł
2020	105 012,13 zł	25 359,43 zł	140 371,56 zł
2021	164 869,88 zł	26 647,90 zł	191 517,78 zł
2022	162 284,10 zł	33 510,89 zł	195 794,99 zł
2023	140 059,91 zł	36 136,72 zł	176 196,63 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie

Pobyt dzieci w pieczy zastępczej generuje koszty dla gminy związane z ustawowym obowiązkiem dofinansowania do pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Obecnie w pieczy zastępczej przebywa 12 dzieci, natomiast największy wskaźnik był w 2015 roku, w którym to roku w pieczy zastępczej umieszczonych było 23 dzieci.

2.10. Przemoc domowa

Definicja przemocy domowej zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej to należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na

niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

Do zadań własnych gminy w tym zakresie należy:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przemocy domowej,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Chełmno powołany przez Wójta prowadzi działania w celu tworzenia warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w ramach określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Chełmno na lata 2024- 2030 działań. Działania zespołu interdyscyplinarnego prowadzone są w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.

Tabela 23 Zestawienie danych dotyczących procedury "Niebieskie Karty" w okresie od 2020 roku do 2023 roku

L.P.		2012	2013	2014	2015	2021	2022	2023
1	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” przekazanych do Przewodniczącego Zespołu interdyscyplinarnego - ogółem w tym wypełnionych przez przedstawiciela:	11	15	8	21	17	17	18
Wyszczególnienie		2012	2013	2014	2015	2021	2022	2023
Zakończenie procedury NK A- Razem		11	13	7	3	9	9	11
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych		Brak danych szczegółowych				19	17	22
Liczba spotkań grup roboczych		Brak danych szczegółowych				49	59	60
Liczba grup roboczych		Brak danych szczegółowych				14	17	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie

Jak przedstawiają powyższe dane liczba rodzin dotkniętych przemocą lub zagrożonych zjawiskiem przemocy pozostaje na podobnym poziomie. Tym samym zaangażowanie podmiotów jak i samego GOPS w Chełmnie – pracujących w tym obszarze wzrosło, co przełożyło się na większą ilość posiedzeń Grup roboczych/ Grup diagnostyczno- pomocowych.

Pomimo zmniejszającego się ubóstwa rodzin, generowane są inne problemy społeczne, m.in. przemoc, alkoholizm, uzależnienia behawioralne, agresja, bezradność i niewydolność wychowawczą. Jak wynika z danych będących w posiadaniu GOPS przemoc domowa występuje także w rodzinach i środowiskach znajdujących się w dobrej sytuacji finansowej, w których nie występuje zjawisko nadużywania alkoholu czy uzależnienia.

2.11. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność o pracy. Zapisy te reguluje ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Wyróżnia się trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany oraz lekki.

Instytucją, która zajmuje się orzekaniem o stopniach niepełnosprawności dla obszaru gminy Chełmno jest Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmnie.

Na terenie Gminy Chełmno, problemami osób niepełnosprawnych, zajmują się następujące instytucje, mające swoją siedzibę poza terenem gminy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie;
- Zakłady Opieki Zdrowotnej w Chełmnie;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmnie;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Chełmnie;
- Organizacje pozarządowe;
- Stowarzyszenie Ludzie – Ludziom, które prowadzi warsztaty Terapii Zajęciowej w Chełmnie i Zakład Aktywności Zawodowej w Drzonowie;

Dane prezentowane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmnie, przedstawiają się następująco:

Tabela 24 Liczba osób niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmnie, z podziałem na płeć

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	W tym:		
				W stopniu lekkim	W stopniu umiarkowanym	W stopniu znacznym
2013	57	58	115	22	85	8
2014	39	51	90	16	63	11
2015	49	48	97	23	66	8
2021	39	18	57	8	39	10
2022	31	30	61	14	39	8
2023	35	30	65	12	37	16

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie

Na przełomie ostatnich 10 lat, zmalała liczba wydanych orzeczeń mieszkańcom Gminy Chełmno, przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Wśród osób posiadających orzeczenie, wzrasta liczba osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności. Są to osoby wymagające stałej lub częściowej pomocy drugiej osoby w codziennych czynnościach.

W roku 2013 wydano 115 orzeczeń, z czego 8 orzeczeń dotyczyło stopnia znacznego (6,96 %). W roku 2023 wydano 65 orzeczeń i aż 16 w stopniu znacznym, co stanowi 24,62 %. Najwięcej jednak wydawanych jest orzeczeń o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym. W roku 2023 stanowiły one 56,92 %.

Tabela 25 Ilość dzieci - osób do lat 16, z terenu gminy Chełmno, które zostały zaliczone do osób niepełnosprawnych w latach 2021-2023

Rok	Ilość dzieci
2021	14
2022	14
2023	17

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Jak przedstawiają powyższe dane, wzrasta liczba dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Osoby niepełnosprawne mają możliwość korzystania z różnych form wsparcia. Najwięcej osób korzysta z dofinansowania na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Coraz mniej osób ubiega się o wsparcie finansowe na likwidację barier architektonicznych, czy też na finansowanie lub dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.

Tabela 26 Wsparcie udzielone przez PCPR w Chełmnie osobom niepełnosprawnym z terenu Gminy Chełmno

Forma wsparcia	2021	2022	2023
Likwidacja barier architektonicznych	1	0	0
Likwidacja barier technicznych	3	0	3
Likwidacja barier w komunikowaniu	1	0	0
Turnusy rehabilitacyjne	7	4	2
Sprzęt rehabilitacyjny	1	0	1
Przedmioty ortopedyczne	15	8	19
Wynajem domu - mieszkania	0	0	0
Aktywny Samorząd Moduł I A1 - oprzyrządowanie samochodu (dysfunkcja narządu ruchu)	0	0	0
Aktywny Samorząd Moduł I A2, A3 – prawo jazdy	0	0	1
Aktywny Samorząd Moduł I A4 - oprzyrządowanie samochodu (dysfunkcja narządu słuchu)	0	0	0
Aktywny Samorząd Moduł I B1, B3, B4 - sprzęt elektroniczny	0	0	0
Aktywny Samorząd Moduł I B2 - sprzęt elektroniczny - szkolenia	0	0	0
Aktywny Samorząd Moduł I B2 - sprzęt elektroniczny - serwis	0	0	0
Aktywny Samorząd Moduł I C1 – wózek inwalidzki o napędzie elektrycznym	0	0	0
Aktywny samorząd Moduł I C2 - wózek inwalidzki lub skuter – serwis	0	0	0
Aktywny samorząd Moduł I C3 - proteza kończyny	0	0	0
Aktywny Samorząd Moduł I C4 - proteza kończyny - serwis	0	0	0
Aktywny samorząd Moduł I C5 - skuter inwalidzki lub oprzyrządowanie elektryczne do wózka ręcznego	0	0	0
Aktywny samorząd Moduł I D - opieka dla osoby zależnej	1	1	1
Aktywny Samorząd Moduł II – edukacja	4	4	3
Ilość wydanych kart parkingowych	10	12	11

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Z powyższych danych wynika, iż wzrasta liczba osób niepełnosprawnych, które uprawnione są do korzystania z karty parkingowej (niepełnosprawność ruchowa), a także do przedmiotów ortopedycznych. Po raz pierwszy jedna osoba niepełnosprawna skorzystała z dofinansowania do prawa jazdy. Trzy osoby niepełnosprawne skorzystały ze środków na likwidację barier technicznych, jednak nikt nie skorzystał ze środków na likwidację barier architektonicznych. Środki przyznawane są w ramach PEFRON.

W ramach zadań własnych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie wspiera osoby z niepełnosprawnością poprzez wsparcie finansowe udzielając pomocy w formie zasiłków stałych, celowych, świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, realizowanych w miejscu zamieszkania, usług opiekuńczych itp.

Tabela 27 Wsparcie udzielone osobom niepełnosprawnym w ramach zadań własnych i zleconych Gminy. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

Forma wsparcia	Liczba osób niepełnosprawnych						I półrocze 2024
	2010	2013	2015	2021	2022	2023	
Zasiłek pielęgnacyjny	185	181	172	130	125	128	138
Zasiłek dla opiekuna	0	0	36	3	2	2	0
Świadczenie pielęgnacyjne	46	35	33	43	48	52	54
Zasiłek stały z pomocy społecznej	32	39	38	29	24	19	15
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	3	5	7	5	7	11
Usługi opiekuńcze zwykłe	0	0	2	7	4	4	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie

Jak wynika z powyższych danych, wzrasta liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania oraz zwykłych usług opiekuńczych. Zwiększa się również ilość osób pobierających zasiłki pielęgnacyjne oraz pobierające świadczenia pielęgnacyjne.

Na przestrzeni 14 lat liczba osób niepełnosprawnych uprawnionych do zasiłku pielęgnacyjnego malała do roku 2022. W roku 2023r. obserwowany jest wzrost osób uprawnionych do tego świadczenia

opiekuńczego. Świadczenie to otrzymują dzieci i osoby dorosłe, które nie mają prawa to świadczenia opiekuńczego z innego organu emerytalno- rentowego (ZUS, KRUS).

Wzrasta także ilość osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne w związku z rezygnacją z pracy w celu sprawowania opieki nad bliską osobą zależną lub od 2024 r. bez konieczności rezygnacji z pracy. Dane te pozwalają na wysunięcie wniosku, iż wzrasta liczba osób zależnych wymagających opieki ze strony innych osób - osoby niesamodzielne.

Osoby niepełnosprawne korzystają z różnych form wsparcia na podstawie ustawy o pomocy społecznej i ustawy o świadczeniach rodzinnych. Wskazana ilość osób niepełnosprawnych oraz ilość osób korzystających z przysługujących świadczeń różni się z uwagi na zróżnicowane kryteria uwarunkowujące do otrzymania wsparcia z Ośrodka Pomocy Społecznej.

Jak przedstawia poniższa tabela wzrasta też ilość osób umieszczanych w domach pomocy społecznej. Są to osoby samotne, które wymagają całodobowej opieki lub osoby w rodzinie, w której członkowie rodziny nie są w stanie zabezpieczyć usług.

Tabela 28 Osoby z terenu Gminy Chełmno przebywające w Domach Pomocy Społecznej

Ilość osób umieszczanych w DPS				
Rok	Ogółem	w tym: * osoby niepełnoletnie	w tym: *za zgodą sądu opiekuńczego	Odpłatność gminy za pobyt w DPS (w tys. zł)
2021	8	1	3	196,6
2022	8	1	3	158,8
2023	7	1	4	310,2
2024	8	1	5	494,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie

W ostatnich latach średnio 7 osób przebywało w domach pomocy społecznej. Koszty związane z umieszczeniem mieszkańców w domach pomocy społecznej z roku na rok rosną. W 2024 roku w domach pomocy społecznej przebywa 8 osób. Są to bardzo znaczące koszty, które w dalszej perspektywie czasu mogą znacząco obciążać budżety Gmin w związku z zwiększającą się liczbą osób umieszczonych oraz corocznym wzrostem kosztów pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej ustalonej przez starostę powiatu.

2.12. Ochrona zdrowia

Mieszkańcy Gminy Chełmno w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej korzystają z placówek zlokalizowanych w mieście Chełmno (Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz”, Podstawowa Opieka Zdrowotna Zakład Opieki Zdrowotnej w Chełmnie) oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dolnych Wymiarach – Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska, znajdujący się na terenie gminy. Położone na terenie miasta Chełmno dwie placówki opieki zdrowotnej dają równy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy Chełmno ze względu na usytuowanie.

Na terenie gminy Chełmno funkcjonuje jedna niepubliczna placówka opieki zdrowotnej. W związku z położeniem naszej gminy mieszkańcy mają możliwość korzystania z placówek położonych w sąsiedztwie tj. mieście Chełmno, z których to placówek korzysta większa część mieszkańców. Z uwagi na brak rejonizacji mieszkańcy należą do placówek opieki zdrowotnej także w innych gminach czy miastach. Brak podstawowej bezpłatnej opieki stomatologicznej/ gabinetu stomatologicznego refundowanej przez NFZ, jak również niepublicznego na terenie gminy Chełmno. W gminach ościennych, jednakże funkcjonują gabinety stomatologiczne, znajdujące się w Ośrodkach Zdrowia tj.:

- w gminie Stolno 1 gabinet stomatologiczny;
- w gminie Kijewo Królewskie 1 gabinet stomatologiczny;
- w gminie – mieście Chełmno 2 gabinety stomatologiczne;
- w gminie Papowo Biskupie – 1 gabinet stomatologiczny;
- w mieście Chełmno - funkcjonuje 10 prywatnych gabinetów stomatologicznych oraz 1 gabinet ortodontyczny.

Na terenie gminy Chełmno nie żadnego gabinetu stomatologicznego oraz nie ma apteki czy punktu aptecznego. Mieszkańcy korzystają z aptek usytuowanych w mieście Chełmno (6 aptek).

Teleopieka – dodatkowa usługa opiekuńcza, wykorzystująca nowoczesne technologie. Jej celem jest zwiększenie bezpieczeństwa osób starszych, niesprawnych, chorych i innych, pozostających samotnie w swoich domach. Program Kujawsko-Pomorska Teleopieka to wsparcie osób poprzez udostępnienie tzw. „opaski życia”. W Gminie Chełmno 9 mieszkańców korzysta z Teleopieki z alarmem i przywołaniem pomocy. W większości są to seniorzy, jednakże jedna osoba to mieszkaniec gminy, posiadający orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym - mieszkaniec niesamodzielny.

2.13. Uzależnienia

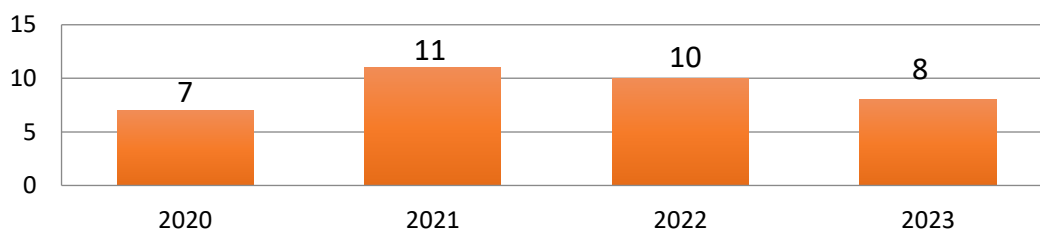
Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia WHO alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu. Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), obecnie KCPU kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 600 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2,5 mln osób pijących alkohol szkodliwie.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uznając życie w trzeźwości za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra Narodu, w art.1 ust.1 stanowi, iż organy administracji rządowej oraz jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawania i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak lecznictwo, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W 2022 roku z pomocy GOPS z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 10 rodzin. Na przestrzeni lat 2020-2022 zauważyć można wahania w zakresie liczby rodzin korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu. W latach 2020-2022 żadna z rodzin z terenu gminy Chełmno nie skorzystała ze wsparcia GOPS z powodu narkomanii.

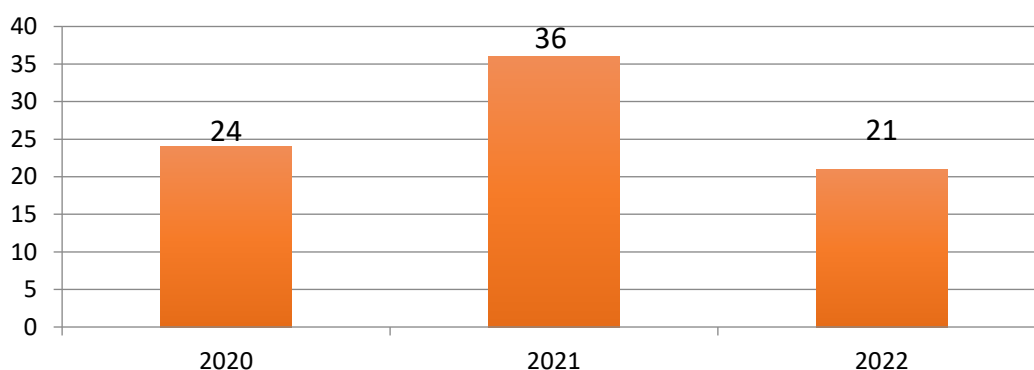
Wykres 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w gminie Chełmno na przestrzeni lat 2020-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

Kolejną analizowaną kwestią jest liczba interwencji Policji związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków na terenie gminy Chełmno, na przestrzeni ostatnich trzech lat.

Wykres 12. Liczba interwencji Policji związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków na terenie Gminy w latach 2020-2022

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Chełmnie

Jak wynika z przedstawionych danych największa ilość interwencji Policji w związku z nadużywaniem alkoholu miała miejsce w 2021 roku.

Tabela 29. Liczba osób kierujących w stanie po użyciu alkoholu i narkotyków na przestrzeni lat 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
nietrzeźwi kierujący (do 0,5 promila)	9	17	9
nietrzeźwi kierujący (powyżej 0,5 promila)	20	23	22
kierujący pod wpływem środków odurzających	7	6	6

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Chełmnie

Analizując powyższe dane, można stwierdzić, iż liczba zatrzymań nietrzeźwych kierowców, bądź kierowców pod wpływem środków odurzających utrzymuje się na podobnym poziomie.

2.13.1 Działalność Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chełmno

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmno, powołana przez Wójta do wykonywania zadań gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, prowadzi swą działalność na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Jednym z głównych zadań komisji jest zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu osób w związku z nadużywaniem alkoholu powodującym rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich i zakłócanie porządku publicznego

W 2020 roku członkowie GKPiRPA oraz PN w Chełmnie nie prowadzili rozmów z osobami uzależnionymi od alkoholu, natomiast przeprowadzono rozmowy z 2 członkami rodzin osób uzależnionych. W 2022 roku nie podjęto czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia ani nie wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Spowodowane jest to faktem, iż postępowania związane ze zobowiązaniem do leczenia odwykowego prowadzi Prokuratura Rejonowa w Chełmnie na wniosek Komendy Powiatowej Policji w Chełmnie w postępowaniach związanych z przemocą domową lub na wniosek rodziny.

Mieszkańcy gminy Chełmno - osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogą uzyskać pomoc i wsparcie w Poradni Terapii Uzależnienia Od Alkoholu i Współuzależnienia oraz Innych Uzależnień „PROMYK”, działającej w mieście Chełmnie.

Punkt Pierwszego Kontakt działający dotychczas w miejscowości Dolne Wymiary, z dniem 1 stycznia 2023 roku przeniesiony został do Poradni Terapii Uzależnienia Od Alkoholu i Współuzależnienia oraz Innych Uzależnień „PROMYK”, działającej w Chełmnie. Od 2024 roku członek Komisji dyżuruje w Urzędzie Gminy w Chełmnie.

Osoby uzależnione i współuzależnione mogą nieodpłatnie korzystać z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w wyżej wskazanej placówce. Koszty związane z dostępem do wskazanych świadczeń pokrywane są z opłat na zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w danym roku.

Do 2022 r w poradni pełnił dyżur członek GKPiRPA oraz PN. Ponadto wsparcia w ramach placówki udzielają:

- certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień,
- specjalista terapii i integracji społecznej.

W 2022 roku w Punkcie Konsultacyjnych udzielono 45 porad 10 osobom z problemem alkoholowym oraz 23 porad 23 osobom z problemem narkotykowym. Ponadto poradnictwem objęto 6 członków rodzin osób z problemem narkotykowym.

Zatem specjalistyczne wsparcie dla mieszkańców gminy Chełmno jest dostępne nieodpłatnie w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oraz innych Uzależnień „PROMYK” w Chełmnie, w której zatrudnieni specjaliści organizują indywidualne sesje terapeutyczne, grupowe diagnozują problemy rodzinne, prowadzą terapie systemową rodzin i par oraz konsultacje lekarskie.

W strukturach Poradni „PROMYK” w Chełmnie działa także grupa samopomocowa dla osób uzależnionych AA. Nie działają natomiast samopomocowe grupy wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon), grupy wsparcia dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (Al-Ateen) oraz grupy wsparcia dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA). Podkreślić również należy możliwość uczestnictwa w programie ograniczania picia, który jest na terenie gminy Chełmno organizowany przez Poradnię „PROMYK”.

W zakresie przeciwdziałania narkomanii i zażywania substancji psychoaktywnych, na terenie Gminy również jest prowadzone poradnictwo. Osoby borykające się z tym problemem mogą skorzystać z pomocy terapeuty uzależnień.

W zakresie działalności profilaktycznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmnie inicjuje również szereg działań edukacyjnych dla najmłodszej części społeczeństwa, ale także adresowanych do rodziców i nauczycieli. W 2022 roku uczniów ze szkół zlokalizowanych na terenie Gminy nie objęto programami profilaktycznymi. W ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonych przez PARPA (obecnie KCPU), ORE, IPiN, jednakże zorganizowane zostały inne, nieustrukturyzowane działania profilaktyczne, takie jak:

- organizacja wyjazdów o charakterze profilaktycznym dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- realizacja programów profilaktycznych realizowanych przez szkoły,
- realizacja zadań o charakterze profilaktycznym w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie programów oraz działań w zakresie profilaktyki alkoholowej skierowanych do środowiska lokalnego,
- zakup materiałów edukacyjnych oraz opłata za Kujawsko- Pomorską „Niebieską Linie”,

- organizacja w szkołach warsztatów profilaktycznych prowadzonych przez profesjonalne centra profilaktyki,
- wdrażanie w szkołach programów rekomendowanych przez KCPU.

W 2023 roku na terenie Gminy przeprowadzono program rekomendowany przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom z zakresu profilaktyki uniwersalnej pn. „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”, w którym udział wzięło 16 nauczycieli z 4 szkół zlokalizowanych na terenie gminy Chełmno. Przeszkoleni pedagodzy prowadzą zajęcia z dziećmi w placówkach oświatowych na terenie gminy Chełmno.

2.14. Seniorzy - problemy osób starszych

W ostatnich kilkudziesięciu latach możemy zaobserwować intensywność procesu starzenia się społeczeństwa. Jest to cecha charakterystyczna dla krajów wyżej rozwiniętych, co – przy jednoczesnym spadku przyrostu naturalnego – sprawia, że odsetek ludzi starych w społeczeństwie szybko rośnie. Dzieje się tak w skutek wydłużania się trwania ludzkiego życia, postępu cywilizacyjnego i poprawy jakości życia. Społeczne skutki procesu starzenia się to nie tylko problem rosnących kosztów zabezpieczenia społecznego, lecz również opieki zdrowotnej oraz tzw. opieki długoterminowej (pielęgnacja). Na poziomie indywidualnym dla seniorów ważne jest zagospodarowanie czasu, wykorzystanie ich doświadczenia zawodowego i życiowego, ich chęci bycia potrzebnym, możliwość podniesienia poziomu życia dzięki dodatkowym, nawet niewielkim, dochodom. Kryterium ONZ określa jako starą, populację, w której udział ludności w wieku 65 lat i więcej przekracza 7%. Odsetek powyżej 10% oznacza fazę zaawansowanej starości.

Tabela 30 Liczba mieszkańców w wieku 65 i więcej.

Jednostka terytorialna	65 i więcej							
	ogółem							
	2018		2020		2022		2023	
	osoba	% ogółu	osoba	% ogółu	osoba	% ogółu	osoba	% ogółu
Gmina Chełmno	713	11,78 %	739	12,30 %	771	12,78 %	803	13,23 %
Powiat chełmiński	7 976	15,28 %	8 362	16,62 %	8 871	17,90 %	9 119	18,56 %
POLSKA	6 732 360	17,53 %	7 051 765	18,51 %	7 353 455	19,47 %	7 549 894	20,06 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Dane GUS pokazują, że na terenie Gminy Chełmno wzrasta odsetek osób w wieku 65 lat i więcej. Jest to jednak poziom przekraczający 10 % ogółu mieszkańców (w 2023 wyniósł 13,23 %). Liczba mieszkańców w wieku 65 i więcej wynosi średnio ok. 756. Pod tym względem sytuacja Gminy jest korzystniejsza od danych dla całego powiatu chełmińskiego (w 2023r. udział mieszkańców w wieku 65 i więcej w całej populacji wyniósł prawie 18,56 %) i od kraju (20,06 %). Korzystne dla Gminy dane są konsekwencją napływu do Gminy osób w większości w wieku produkcyjnym i chociaż malejącego, ale ciągle dodatniego przyrostu naturalnego.

Jednakże zgodnie z kryterium ONZ Gmina Chełmno jest w fazie zaawansowanej starości, tak jak powiat chełmiński i kraj.

Tabela 31 Liczba mieszkańców w wieku 85 i więcej.

Jednostka terytorialna	85 i więcej							
	ogółem							
	2018		2020		2022		2023	
	osoba	% ogółu	osoba	% ogółu	osoba	% ogółu	osoba	% ogółu
Gmina Chełmno	97	1,6 %	91	1,49 %	92	1,51 %	86	1,42
Powiat chełmiński	894	1,71 %	886	1,76 %	922	1,86 %	905	1,84 %
POLSKA	789 276	2,05 %	798 726	2,10 %	798 878	2,12 %	816 858	2,17 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Jak przedstawiają powyższe dane liczba osób w wieku powyżej 85 lat w Gminie Chełmno utrzymuje się na podobnym poziomie.

Starzenie się społeczeństwa stwarza zapotrzebowanie na nowe usługi: socjalne, opiekuńcze, edukacyjne, kulturalne. GOPS w Chełmnie realizuje min. zadania związane z zabezpieczeniem usług opiekuńczych, opieki wytchnieniowej, pomocy sąsiedzkiej, teleopieki.

Na terenie Gminy Chełmno obecnie funkcjonują organizacje - Koła Gospodyń Wiejskich, które zajmują się min. zagospodarowaniem czasu wolnego seniorów, rozwijaniem ich zainteresowań kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych. Role animatorów życia społecznego dla osób starszych wypełniają: Urząd Gminy, KGW, sołectwa oraz organizacje nieformalne. Pojedyncze akcje przeprowadza Lokalna Grupa Działania „Vistula – Terra Culmensis”, funkcjonująca na tym obszarze.

2.15. Aktywność społeczna i obywatelska

Społeczność gminy Chełmno należy do słabo aktywnych. Potwierdzeniem tego jest niski wskaźnik działających na terenie samorządu organizacji pozarządowych.

Na niskim poziomie znajduje się również zaangażowanie w życie obywatelskie. Świadczy o tym jeden z najniższych wskaźników frekwencji wyborczych w województwie oraz poniżej frekwencji w powiecie. Odnotowuje się również niski udział mieszkańców w zebraniach wiejskich.

Tabela 32 Mieszkańcy Gminy Chełmno biorący udział w wyborach ogólnokrajowych

Obszar	Frekwencja wyborcza							
	2015 – Parlament Europejski	2015 - wybory prezycenc kie	2015 – wybory parlament arne (Sejm i Senat)	2023 – wybory parlament arne (Sejm i Senat)	2024 - wybory samorządo we na Wójta/Bur mistrza/Pr ezydenta Miasta	2024 – wybory do Rady Gminy	2024 - Wybory do Rady powiatu	2024 - wybory do Sejmiku województ wa
Kujawsko – Pomorskie	22,59 %	51,33 %	46,36 %	71,75 %	49,69 %	50,15 %	51,28 %	49,66 %
Powiat Chełmiński	18,09 %	44,38 %	41,25 %	66,91 %	51,19 %	52,44 %	51,18 %	51,14 %
Gmina Chełmno	13,7 %	36,87 %	34,49 %	63,16 %	45,52 %	48,33 %	45,52 %	45,52 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PKW.

W roku 2023 czy też 2024 udział w wyborach wzięło więcej osób niż w wyborach, które odbyły się w roku 2015, jednakże wskaźnik frekwencji nadal utrzymuje się poziomie poniżej średniej powiatu.

Na przełomie ostatnich trzech lat, według danych z Urzędu Gminy w Chełmnie, uczestnictwo w zebraniach wiejskich nieznacznie się poprawiła. Wynika to z faktu, iż w roku 2024 odbyły się wybory na sołtysów poszczególnych wsi. Tylko w 4 sołectwach frekwencja przekroczyła 10 %. W pięciu miejscowościach o losach swojej wspólnoty decydowało poniżej 3 % mieszkańców. Duży spadek aktywności społeczeństwa można zauważyć w roku 2024 w miejscowości Starogród, gdzie na 368 mieszkańców w zebraniu udział wzięło tylko 5 osób.

Tabela 33 Mieszkańcy Gminy Chełmno biorący udział w zebraniach wiejskich na przecięciu lat 2022-2024 wg miejscowości

Miejscowość	2022			2023			2024		
	Liczba mieszkańców	Liczba osób uczestniczących w zebraniach	%	Liczba mieszkańców	Liczba osób uczestniczących w zebraniach	%	Liczba mieszkańców	Liczba osób uczestniczących w zebraniach	%
Bieńkówka	254	14	5,5%	250	13	5,2%	235	10	4,26%
Borówno	389	30	7,7%	390	8	2,1%	262	13	4,96%
Dolne Wymiary	351	9	2,6%	353	9	2,5%	373	15	4,02%
Dorposz Chełmiński	207	14	6,8%	202	16	7,9%	184	17	9,24%
Górne Wymiary	293	13	4,4%	285	18	6,3%	298	19	6,38%
Kałdus	316	23	7,3%	309	18	5,8%	312	38	12,18%
Klamry	890	25	2,8%	921	42	4,6%	964	23	2,39%
Kolno	499	16	3,2%	510	15	2,9%	503	12	2,39%
Łęg	259	6	2,3%	257	5	1,9%	249	6	2,41%
Małe Łunawy	195	10	5,1%	195	12	6,2%	194	14	7,22%
Nowawieś Ch.	299	18	6,0%	307	14	4,6%	310	22	7,10%
Nowe Dobra	655	14	2,1%	659	22	3,3%	667	15	2,25%
Osnowo	102	12	11,8%	99	12	12,1%	92	17	18,48%
Ostrów Świecki	228	12	5,3%	220	12	5,5%	222	14	6,31%
Podwiesk	390	12	3,1%	393	26	6,6%	413	23	5,57%
Starogród	386	10	2,6%	373	23	6,2%	368	5	1,36%
Starogród Dolny	115	7	6,1%	113	8	7,1%	121	16	13,22%
Wielkie Łunawy	189	19	10,1%	190	18	9,5%	192	23	11,98%
Razem:	6017	250	4,2%	6026	278	4,6%	5959	302	5,07%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Chełmnie

2.16. Infrastruktura sportowa, rekreacyjna i kulturalna

Mieszkańcy Gminy Chełmno w zakresie korzystania z obiektów publicznej infrastruktury społecznej mają dostęp do świetlic wiejskich – 14 obiektów; bibliotek – 4 obiekty; oraz obiektów pełniących funkcje sportowe, rekreacyjno – wypoczynkowe (np. place zabaw, fitness) – 17 obiektów.

Na terenie Gminy nie ma ośrodka kultury czy też innych komercyjnych obiektów pełniących funkcje kulturalne.

Zasoby sportowe, rekreacyjne i kulturalne Gminy stanowią niebagatelny element lokalnej infrastruktury społecznej, który ma wpływ na sposób funkcjonowania rodzin oraz dzieci, a także determinuje jakość życia lokalnej społeczności, poprzez animację czasu wolnego mieszkańców.

Działalność w zakresie kultury, wychowania i rekreacji na terenie Gminy realizowana jest m.in. przez organizacje pozarządowe, Urząd Gminy w Chełmnie oraz placówki oświatowe, których głównym celem jest inicjowanie i wspieranie amatorskiego ruchu artystycznego, promocja kultury oraz organizowanie wydarzeń kulturalnych. Na terenie Gminy funkcjonuje ponadto nieformalny Gminny Klub Seniora, wspierający aktywność najstarszych mieszkańców, a także Centrum Aktywności Lokalnej w Klamrach, współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Za działalność w zakresie promocji i upowszechniania czytelnictwa, popularyzacji literatury oraz udzielania informacji i profesjonalnej pomocy w poszukiwaniu wiadomości, odpowiedzialna jest Gminna Biblioteka Publiczna w Starogrodzie wraz z filiami zlokalizowanymi w Podwiesku, Kolnie oraz Małych Łunawach.

Działalność w zakresie sportu i rekreacji realizują przede wszystkim funkcjonujące na terenie Gminy kluby sportowe, do których należą:

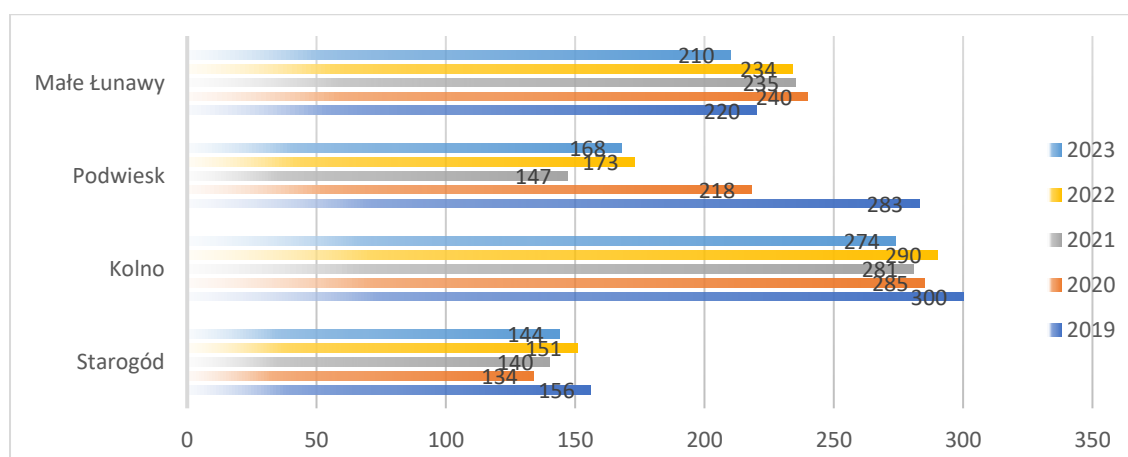
- Gminny Ludowy Klub Sportowy GWIAZDA Tartak Starogard,
- Gminny Klub Sportowy BŁĘKITNI Podwiesk.

Gminna Biblioteka Publiczna w Starogrodzie 2019-2023

Filie:

- Biblioteka Publiczna w Kolnie;
- Biblioteka Publiczna w Podwiesku;
- Biblioteka Publiczna w Małych Łunawach (w trakcie likwidacji).

Wykres 13 Liczba czytelników na przełomie lat 2019-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnej Biblioteki Publicznej w Starogrodzie.

Spadek odwiedzin w Bibliotekach spowodowany był stanem zagrożenia epidemiologicznego w kraju.

Na podstawie danych powiatowych, na terenie gminy Chełmno działają fundacje, stowarzyszenia, kluby sportowe, ochotnicze straże pożarne. Ponadto, funkcjonuje również Lokalna Grupa Działania „Vistula Terra Culmensis – Rozwój Przez Tradycję”.

2.17. Zasoby mieszkaniowe

W 2021 roku w gminie Chełmno oddano do użytku 46 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 7,46 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Chełmno to 1 698 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 276 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 78,3% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, 21,7% na sprzedaż lub wynajem. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Chełmno to 4,63 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce.

Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2021 roku w gminie Chełmno to 117,00 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 97,23% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 93,29% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 90,93% mieszkań posiada łazienkę, 81,21% korzysta z centralnego ogrzewania, a 2,47% z gazu sieciowego.

Tabela 34 Zasoby mieszkaniowe

Gmina	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania					przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]
Chełmno	100,3	100,0	100,4	100,7	101,1	27,5	27,1	27,9	28,5	29,2
Kijewo Królewskie	93,2	93,4	93,7	94,0	94,6	25,7	26,7	27,0	27,5	28,1
Lisewo	84,5	85,4	85,6	85,7	85,8	24,7	26,4	26,7	27,0	27,6
Stolno	82,0	83,3	83,8	83,7	84,2	21,6	23,2	23,6	24,3	24,7
Świecie - obszar wiejski	97,6	96,0	95,4	96,4	97,3	28,2	30,3	30,9	30,3	31,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w Gminie Chełmno, według danych GUS, jest na wyższym poziomie od średniej w okolicznych gminach wiejskich w powiecie chełmińskim. Rośnie także wskaźnik powierzchni użytkowej 1 mieszkania na metr².

Obserwuje się domostwa wyposażone w nowe technologie grzewcze – pompy ciepła. Mieszkańcy korzystają z programu „Czyste powietrze”, którego celem jest dofinansowanie kompleksowej termomodernizacji budynków oraz wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo. W roku 2024 złożono do gminy 98 wniosków na realizację programów dotyczących termomodernizacją budynków w celu poprawy warunków, z czego zrealizowano 38, zaś rok wcześniej odnotowano 112 złożonych wniosków a zrealizowano 75.

2.18. Transport i komunikacja

Sieć połączeń komunikacyjnych w Gminie Chełmno jest dobrze rozwinięta. Nie ma miejscowości, gdzie nie docierają połączenia komunikacyjne. Na terenie samej gminy Chełmno obecnie funkcjonują dwa połączenia komunikacyjne na trasach:

1. Kolno – Nowe Dobra – Kolno – Ostrów Świecki – Kolno (długość trasy 14,5 km)
2. Kolno -Dorposz Chełmiński – Dolne Wymiary – Podwiesk (długość trasy 16,9 km)

Pozostałe kursy w swoim zasięgu obejmują tereny gminy łącznie z terenami sąsiednich gmin i są kursami międzygminnymi. Na terenie gminy Chełmna nie ma dworca autobusowego, brak linii transportu kolejowego. W związku z tym, iż miasto Chełmno znajduje się w centralnej części obszaru gminy, to tam znajduje się główny dworzec autobusowy. Z danych uzyskanych ze Starostwa Powiatowego w Chełmnie w roku 2024, w dni robocze można skorzystać z:

- 8 połączeń na trasie Toruń – Chełmno – Świecie;
- 8 połączeń na trasie Świecie – Chełmno – Toruń;
- 6 połączeń na trasie Chełmno – Stolno – Grudziądz;
- 6 połączeń na trasie Grudziądz – Stolno – Chełmno;
- 10 połączeń na trasie Bydgoszcz – Chełmno;
- 10 połączeń na trasie Chełmno - Bydgoszcz.

Szpitaly specjalistyczne wojewódzkie i regionalne znajdują się w miastach: Bydgoszcz, Toruń oraz Grudziądz. Dostęp do tych miast jest ograniczony z uwagi na niewielką ilość połączeń komunikacyjnych. Nie ma bezpośredniego połączenia do Grudziądza.

Gmina Chełmno zapewnia dowóz dzieci do wszystkich szkół podstawowych znajdujących się na terenie gminy. Do każdej ze szkół podstawowych znajdujących się na terenie Gminy Chełmno, są dwa dowozy poranne i dwa odwozy dzieci w godzinach popołudniowych. Gmina zapewnia również dowóz dzieci z niepełnosprawnościami do Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego znajdującego się w mieście Chełmno. Dobrze rozwinięta sieć połączeń komunikacyjnych z miastem Chełmno zapewniający dowóz uczniów do szkół ponadpodstawowych.

W 2023 roku w gminie Chełmno znajdowało się 17,39 km ścieżek rowerowych (zwiększenie o 5,39 km w stosunku do roku 2021), 2,82 km chodników.

Ścieżki rowerowe na terenie Gminy Chełmno:

- Nowe Dobra – Podwiesk – 12 km
- Klamry – 4,49 km
- Starogród – 0,895 km

Chodniki na terenie gminy Chełmno:

- Osnowo – 1,27 km
- Kałdus – 0,995 km
- Wielkie Łunawy – 0,552 km

Powstawanie ścieżek rowerowych, budowa chodników poprawia komunikację, sprzyja bezpieczeństwu, rozwojowi oraz aktywizacji i rekreacji mieszkańców.

3. Analiza SWOT

Celem uporządkowania zebranych informacji, w pierwszym etapie analizy strategicznej zastosowano najbardziej powszechną metodę analizy SWOT. Analiza SWOT to technika wykorzystywana do identyfikacji mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń dla Twojej firmy, a nawet konkretnego projektu. Chociaż najczęściej stosowana jest przez organizacje (od małych firm i organizacji non-profit po duże przedsiębiorstwa), analiza SWOT może być przeprowadzona zarówno do celów zawodowych, jak i osobistych. Analiza SWOT jest prostym, a jednocześnie potężnym narzędziem do identyfikacji obszarów wymagających poprawy.

Skrót **SWOT** jest to nazwa będąca akronimem angielskich słów:

S - strengths (mocne strony),

W - weaknesses (słabe strony),

O - opportunities (szanse),

T - threats (zagrożenia).

Każdy z tych czynników odgrywa rolę w prawidłowym planowaniu rozwoju organizacji. Stąd tak ważne jest przeprowadzenie tej analizy. Analiza SWOT umożliwia określenie pozycji na chwilę obecną oraz działań na przyszłość.

W analizie SWOT mocne strony odnoszą się do inicjatyw wewnętrznych, które osiągają dobre wyniki. W szczególności analiza tego czynnika może polegać na porównaniu z innymi inicjatywami lub działaniami konkurencji.

Słabe strony odnoszą się do mniej skutecznych inicjatyw wewnętrznych. Zaleca się, aby przeanalizować swoje mocne strony przed słabymi stronami, aby ustalić punkt odniesienia dla sukcesów i porażek. Zidentyfikowanie wewnętrznych słabych stron pomaga znaleźć punkt wyjścia do ulepszania powiązanych projektów.

Szanse są wynikiem obecnych mocnych i słabych stron, a także wszelkich zewnętrznych inicjatyw, które pomogą w osiągnięciu silniejszej pozycji.

Zagrożenia odnoszą się do obszarów, które mogą powodować problemy. W przeciwieństwie do słabych stron są to czynniki zewnętrzne i zwykle pozostają poza kontrolą, np. globalna pandemia.

Analiza SWOT pomaga usprawnić procesy i zaplanować rozwój. Niezależnie od celu, analiza SWOT jest ważna z trzech powodów:

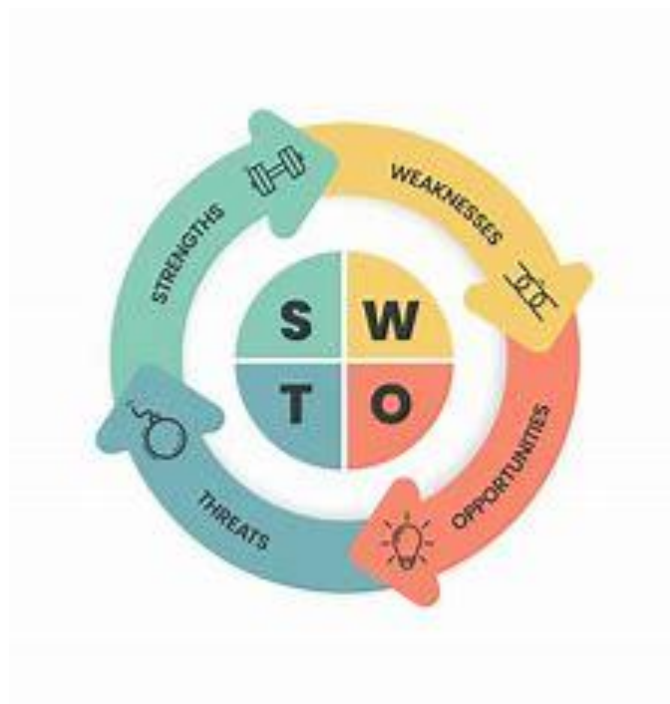
- Identyfikuje możliwości rozwoju;

- Identyfikuje obszary wymagające poprawy;
- Identyfikuje obszary, które mogą być zagrożone.

Analiza SWOT jest podstawą do określenia celów ogólnych i szczegółowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024 – 2030, przedsięwzięć i ma odzwierciedlenie w określonych do realizacji wskaźnikach prezentowanych liczbowo, planowanych do osiągnięcia do roku 2030.

W niniejszej Strategii analiza SWOT została podzielona na trzy części:

1. Wskazanie szans i zagrożeń.
2. Analiza silnych i słabych stron.
3. Wnioski mające na celu określenie sytuacji Gminy Chełmno w obszarze rozwiązywania problemów społecznych na przyszłość.

MOCNE STRONY

- wzrost liczby mieszkańców spowodowany napływem osób z zewnątrz,
- najliczniejsza grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym,
- bezpieczna gmina,
- dobrze rozwinięta sieć placówek edukacyjnych,
- wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą,
- dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna tj. świetlice wiejskie, obiekty sportowe, place zabaw, siłownie zewnętrzne,

- działające grupy nieformalne – Koła Gospodyń Wiejskich, kluby sportowe, OSP, liderzy wiejscy,
- dobrze wykwalifikowana kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i innych instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych,
- baza edukacyjna,
- powołany i działający Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Chełmno,
- powołana i funkcjonująca Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmnie,
- funkcjonująca Gminna Biblioteka Publiczna,
- dobre warunki lokalowe mieszkańców,
- zmniejszające się ubóstwo,
- współpraca z Gminą Miasto Chełmno w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy domowej,
- Założona z Gminą Miasta Chełmno i funkcjonująca Spółdzielnia socjalna „Wspólna sprawa”.

SŁABE STRONY

- wysokie bezrobocie, zwłaszcza wśród kobiet,
- niewystarczająca ilość miejsc pracy dla kobiet, mała liczba przedsiębiorstw,
- niska aktywność zawodowa, społeczna, obywatelska,
- niewystarczająca ilość lokali na potrzeby socjalne,
- słabo rozwinięty sektor organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, brak instytucjonalnego i finansowego wsparcia trzeciego sektora,
- brak żłobka, klubu dziecięcego pełno godzinnego, ofert integracyjnych dla dzieci i młodzieży,
- niewystarczająca oferta kulturalna, sportowa, rekreacyjna i edukacyjna,
- wzrost ilości jednoosobowych gospodarstw domowych,
- niski poziom kształcenia mieszkańców, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych,
- utrudniony dostęp do usług zdrowotnych,
- występujący problem uzależnień, pojawiające się nowe uzależnienia behawioralne,
- niska aktywność osób niepełnosprawnych,
- wysoki poziom przemocy domowej,
- zwiększenie ilości rodzin borykających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- wzrost osób niepełnosprawnych, zwłaszcza dzieci,

SZANSE

- Środki z UE możliwe do wykorzystania na rozwiązywanie problemów społecznych;
- Programy rządowe np. „800+” „Kosiniakowe”, dodatki węglowe, energetyczne, ostonowe itp.;
- Dostępność do instytucji pomocowych np. WTZ, ZAZ, ŚDS;
- Dostęp do poradnictwa specjalistycznego;
- Większa świadomość społeczeństwa w zakresie swoich praw;
- Promocja i rozwój ekonomii społecznej;
- Działalność LGD (środki na rozwój przedsiębiorczości, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; aktywizację wzmocnienie kapitału społecznego, modernizacja infrastruktury);
- Rozwój gospodarczy kraju, wzrost dochodów mieszkańców;
- Nowe usługi społeczne;
- E-usługi;
- Dezinstytucjonalizacja – DI:
- Dobra współpraca instytucji zajmujących się problemami społecznymi.
- Zaplecze edukacyjne np. szkół ponadpodstawowych na terenie miasta Chełmno, w Grubnie- w Gminie Stolno oraz Cech Rzemiosł Różnych w Chełmnie, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Chełmnie i innych,
- Budowanie relacji rodzinnych, sąsiedzkich, międzyinstytucjonalnych.

ZAGROŻENIA

- Emigracja zarobkowa;
- Ograniczone środki finansowe samorządu na działania wspierające społeczeństwo;
- Rosnące koszty realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej np. usług opiekuńczych, opłaty za pobyt w DPS.
- Masmedia, kultura masowa nie sprzyjają aktywizacji i integracji społeczności.
- Obojętność na problemy społeczne.
- Przemiany w rolnictwie, modernizacja wpływająca na zmniejszającą się liczbą rolników prowadzących gospodarstwa rolne;
- Pojawienie się nowych uzależnień – behawioralnych:
- Dziedziczenie biedy, niezaradności życiowej, negatywnych postaw życiowych
- Starzejące się społeczeństwo,
- Brak realizatorów usług społecznych,
- Wykluczenie cyfrowe,

- Problemy komunikacyjne powodujące np. utrudniony dostęp do instytucji, organizacji, rynku pracy, szkolnictwa i ochrony zdrowia.

4. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych

Na podstawie diagnozy i analizy SWOT możemy zidentyfikować następujące obszary tematyczne w obszarze problemów społecznych w Gminie Chełmno:

- Rodzina;
- usługi społeczne;
- aktywność społeczna, obywatelska i integracja społeczna;
- uzależnienia;
- rynek pracy;

Rodzina

Rodzina w swej najpowszechniejszej definicji to podstawowa jednostka społeczna. W prawie konstytucyjnym, rodzina to podstawowa i nienaruszalna wspólnota życia ludzi. Ta definicja ma na celu uznanie roli rodziny w budowaniu społeczeństwa oraz gwarantowanie jej praw i wolności. Jest to bardzo ważne, ponieważ rodzina pełni szereg funkcji i zadań, które są niezbędne dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Rodzina, w gminie Chełmno, przeżywa kryzys. Świadczy o tym fakt utrzymujący się na wysokim poziomie wskaźnik liczby przemocy domowej, wzrost liczby dzieci umieszczanych w placówkach socjalizacyjnych. Wzrasta liczba rodzin objętych asystenturą. Rośnie liczba jednoosobowych gospodarstw domowych. Rodziny mają problemy z funkcjonowaniem w społeczeństwie. Dotyczy to także przemocy domowej.

Przemoc domowa to każde celowe działanie lub brak działania, na przykład zaniedbania, które powodują krzywdę i cierpienie fizyczne albo psychiczne członka rodziny. Sprawca przemocy wykorzystuje przewagę nad ofiarą i narusza jej podstawowe prawa, takie jak godność, wolność i nietykalność cielesną.

Formy przemocy

- przemoc fizyczna – jeśli ktoś cię bije, popycha, szarpie, kopie, dusi,
- przemoc psychiczna – jeśli ktoś cię obraża, wyzywa, poniża, nie pozwala na kontakt z bliskimi, kontroluje twoje działania, stale krytykuje,
- przemoc seksualna – jeśli ktoś cię molestuje, zmusza do współżycia lub jakichkolwiek innych zachowań seksualnych,
- inne zachowania – na przykład, jeśli ktoś, od kogo jesteś zależny, pozbawia cię opieki, której potrzebujesz, zmusza do picia alkoholu, brania narkotyków.

Ofiarą przemocy domowej może być każdy – dziecko, osoba z niepełnosprawnościami, małżonek, partner, osoba starsza. Przemoc domową należy rozpatrywać z wielu perspektyw, w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga wieloaspektowego, systemowego podejścia, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie. Odpowiednimi działaniami, jakie należałoby podjąć w celu przeciwdziałania przemocy domowej to;

- zwiększenie świadomości społecznej o problemie,
- szkolenia, ulotki, profilaktyka agresji i przemocy wśród młodzieży,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej dla osób pokrzywdzonych,
- odizolowanie sprawcy od ofiary
 - przeszkolenie Policji i pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w tej dziedzinie,
- tworzenie grup wsparcia,
- rozmowy i spotkania edukacyjne z młodzieżą w szkołach,
- edukacja,
- aktywna działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
- realizacja procedury "Niebieskie Karty",
- prowadzenie poradnictwa socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, medycznego, prawnego dla osób doświadczających przemocy domowej, a także prowadzenie pracy socjalnej,
- realizowanie programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- zapewnienie środków finansowych na działania i przedsięwzięcia związane z zapobieganiem przemocy domowej.

Gmina Chełmno należy do obszaru bezpiecznego pod względem przestępstw. Dane statystyczne potwierdzają jednak występowanie problemu uzależnień. Pojawiają się nowe zagrożenia tj. uzależnienie behawioralne dotyczące zarówno dzieci jak i dorosłych mieszkańców.

Zatem zgodnie z Gminnym Programem Profilaktycznym koniecznym jest:

- graniczenie liczby osób pijących szkodliwie i ryzykownie, sięgających po inne środki psychoaktywne oraz przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym poprzez podjęcie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy poprzez:
- wspieranie postaw abstynenckich wśród lokalnej społeczności oraz budowanie systemu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom dla mieszkańców Gminy,
- rozwijanie istniejących form terapii dla osób uzależnionych, rehabilitacji a także zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa i wsparcia,

- stałe monitorowanie skali problemów uzależnień w Gminie i rozpoznawanie środowisk dotkniętych tym problemem oraz szczególnie narażonych na zjawisko uzależnienia.

Usługi społeczne

W Gminie Chełmno na bardzo niskim poziomie rozwinięte są usługi społeczne takie jak opieka nad dziećmi do lat 3 (brak żłobka, klubów dziecięcych), słaba dostępność do usług zdrowotnych (specjalistycznych oraz podstawowych tj. np. stomatolog, opieka środowiskowa), opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, ośrodkami wsparcia kryzysowego, placówki wsparcia dziennego.

- brak placówek zapewniające całodobową opiekę. występuje wysokie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze osób starszych oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- brak podmiotów wykonujących takie usługi. ponadto występuje utrudniony dostęp do usług medycznych w tym rehabilitacyjnych.
- niewystarczająco rozwinięta oferta w zakresie aktywizacji i integracji dzieci (kulturalna, sportowa).
- niewystarczająca opieka świetlicowa w szkołach,
- brak placówek wsparcia dziennego,
- brak grup samopomocowych, klubów młodzieżowych, klubów dziecięcych, klubów seniora.

Aktywność społeczna, obywatelska i integracja społeczna

Na terenie gminy brak stałej, atrakcyjnej oferty w obszarze integracji i kultury dla wszystkich. Gmina jest zagrożona wykluczeniem komunikacyjnym. Zauważalna jest niska aktywność społeczna mieszkańców. Brak łączonych ofert dla dzieci i rodziców. Społeczność Gminy Chełmno charakteryzuje się bardzo niskim wskaźnikiem aktywności społecznej, obywatelskiej oraz integracji. Świadczyć o tym może bardzo małą liczbą organizacji pozarządowych działających w Gminie, małe zainteresowanie udziałem w zebraniach wiejskich czy też w wyborach. Oferowane przez Gminę usługi zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, czy też seniorów są niewystarczające. Brakuje zorganizowanej oferty m.in. kulturalnej, rekreacyjnej, sportowej skierowanej do mieszkańców gminy.

Rynek pracy

Niskie kwalifikacje osób bezrobotnych, długotrwałe bezrobocie, duży udział kobiet wśród osób bezrobotnych, niska aktywność młodych, niski wskaźnik przedsiębiorczości, brak znaczących dużych zakładów pracy na terenie gminy, W Gminie Chełmno brakuje instytucji wspierającej rozwój przedsiębiorczości. Niskie kwalifikacje osób bezrobotnych, często niedostosowane do potrzeb rynku pracy, wysokie wymagania ludzi młodych bez doświadczenia, niska aktywność zawodowa do podjęcia

pracy lub założenia własnej działalności, brak działających podmiotów ekonomii społecznej, emigracja zarobkowa mieszkańców, zmniejszająca się liczba miejsc pracy w rolnictwie.

5. Misja

Rolą misji w obszarze zintegrowanej lokalnej polityki społecznej, jest określenie zamierzeń i aspiracji samorządu lokalnego. Wskazanie kierunków działań, jakie będą podejmowane w przyszłości, czyli określenie, do czego będziemy dążyli. Zdefiniowana misja powinna ściśle korespondować ze wskazaną wizją. Stąd misja kładzie szczególny nacisk na aktywność i wrażliwość społeczną mieszkańców gminy.

„Zwiększenie poziomu aktywności i wrażliwości społecznej mieszkańców oraz dążenie do skutecznego rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców dla osiągnięcia spójności społecznej i poprawy jakości życia w Gminie Chełmno”.

6. Wizja

Określenie wizji w Strategii w obszarze zintegrowanej polityki społecznej, jest elementem pozwalającym na przedstawienie wizerunku gminy w perspektywie najbliższych sześciu lat. Sformułowana wizja odzwierciedla wyobrażenie o przyszłości Gminy Chełmno jako miejsca przyjaznego dla jego mieszkańców i sprzyjającego jego rozwojowi na różnych poziomach aktywności społecznej.

„Gmina Chełmno to gmina zintegrowana społecznie, dbająca o komfort życia mieszkańców, która tworzy warunki do rozwoju, a także umożliwia wysoką jakość życia”

7. Cel główny i cele strategiczne

8. Zadania, wskaźniki oraz realizacja.

1. Prawidłowo funkcjonująca rodzina			
	Zadania	Wskaźniki	Realizacja
Zwiększenie działań podejmowanych na rzecz wzmocnienia rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne diagnozowanie i monitoring rodzin • Wzmacnianie asystentury • Wzmocnienie kompetencji społecznych rodzin • Praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne rodzin • Realizacja działań wzmacniających współpracę między instytucjami zajmującymi się problematyką rodzin • Wsparcie rodzin/osób wymagających usług opiekuńczych oraz sprawujących opiekę nad osobami niepełnoprawnymi i starszymi • Świadczenia finansowe na rzecz rodziny • Inicjowanie i realizacja programów wspierających rodziny wychowujące dzieci 	<p><u>Produkt:</u></p> <p>Liczba realizowanych działań podejmowanych na rzecz wzmocnienia rodziny</p> <p><u>Rezultat:</u></p> <p>Liczba rodzin/osób uczestniczących w działaniach na rzecz rodziny</p> <p><u>Oddziaływanie:</u></p> <p>Zmniejszenie liczny rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej</p> <p>Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych</p>	OPS Szkoty

<p>Zmniejszenie zjawiska przemocy domowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja społeczna podnosząca świadomość w obszarze występowania zjawiska przemocy domowej • Podnoszenie kompetencji osób i instytucji zajmujących zjawiskiem przemocy domowej • Współpraca instytucji zajmujących się przemocą domową. • Wsparcie dla rodzin/osób dotkniętych lub zagrożonych przemocą domową. • Realizacja działań na rzecz profilaktyki w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania przemocy domowej. • Zapewnienie dostępności do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia. 	<p><u>Produkt</u></p> <p>Liczba zrealizowanych działań mających na celu zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie.</p> <p><u>Rezultat:</u></p> <p>Liczba rodzin/osób/podmiotów uczestniczących w działaniach podejmowanych na rzecz zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie</p> <p><u>Oddziaływanie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie liczby rodzin dotkniętych przemocą domową • Zmniejszenie zjawiska przemocy domowej 	<p>Gmina Chełmno (GOPS, jednostki oświatowe), PCPR, KPP, NGO</p>
<p>Zmniejszenie zjawiska uzależnień</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnozowanie i monitoring zjawiska uzależnień. • Realizacja działań z zakresu profilaktyki uzależnień. 	<p><u>Produkt:</u></p> <p>Liczba zrealizowanych działań z zakresu zmniejszenia zjawiska uzależnień.</p> <p><u>Rezultat:</u></p>	<p>Gmina Chełmno (GOPS, Komisja „Alkoholowa”, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe), KPP, Prokuratura, Sąd</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie dla instytucji zajmujących się problematyką uzależnień. 	<p>Liczba osób/rodzin/podmiotów objętych działaniami z zakresu zmniejszenia zjawiska uzależnień.</p> <p><u>Oddziaływanie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie liczby uzależnionych. • Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień 	
<p>Zwiększenie działań na rzecz ograniczania ubóstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programu dożywiania • Realizacja Programu Dystrybucji Żywności dla osób najbardziej potrzebujących • Inicjowanie zbiórek żywności, odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego itp. • Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia biedy. • Wsparcie rzeczowe, finansowe i praca socjalna na rzecz rodzin/ osób zagrożonych ubóstwem 	<p><u>Produkt:</u></p> <p>Liczba zrealizowanych działań podejmowanych na rzecz ograniczenia ubóstwa</p> <p><u>Rezultat:</u></p> <p>Liczba osób/rodzin/ podmiotów objętych działaniami podejmowanymi na rzecz ograniczenia ubóstwa</p> <p><u>Oddziaływanie</u></p>	<p>Gmina Chełmno (GOPS, jednostki oświatowe), PCPR, NGO</p>

		<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa 	
2. Dostępne wysokiej jakości usługi społeczne			
	Zadania	Wskaźniki	Realizacja
Zwiększenie działań środowiskowych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie działań dla dzieci i młodzieży. Zapewnienie możliwości korzystania z usług środowiskowych zwłaszcza dla niepełnosprawnych i seniorów np. ŚDPS w Chełmnie, WTZ, ZAZ. Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Działania środowiskowe dla seniorów. Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego. Wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi realizującymi działania środowiskowe. Realizacja działań środowiskowych dla rodzin. 	<p><u>Produkt:</u> Liczba zrealizowanych działań środowiskowych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p><u>Rezultat:</u> Liczba osób/rodzin/podmiotów objętych działaniami środowiskowymi.</p> <p><u>Oddziaływanie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej 	GOPS, Gmina Chełmno (jednostki oświatowe, GBP), NGO, PCPR

	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring potrzeb w zakresie wsparcia środowiskowego 		
Poprawa dostępności do usług instytucjonalnych	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring potrzeb w zakresie wsparcia instytucjonalnego • Zapewnienie środków finansowych niezbędnych do ponoszenia kosztów związanych z realizacją usług świadczonych przez instytucje / organizacje o zasięgu ponad gminnym (DPS, piecza zastępcza, schroniska, ośrodki wsparcia itp.) • Współpraca z instytucjami/organizacjami o zasięgu ponad gminnym realizującymi usługi instytucjonalne na rzecz, osób starszych, chorych, bezdomnych, dotkniętych przemocą. • Dezinstytucjonalizacja usług 	<p><u>Produkt:</u></p> <p>Liczba zrealizowanych działań poprawiających dostępność do usług instytucjonalnych</p> <p><u>Rezultat:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób/rodzin/podmiotów objętych działaniami poprawiających dostępność do usług instytucjonalnych. • Liczba osób pozostających w środowisku. <p><u>Oddziaływanie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej 	Gmina Chełmno (GOPS), NGO, PCPR
Rozwój oferty edukacyjnej dla dzieci	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie miejsc opieki żłobkowej • Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach. 	<p><u>Produkt:</u></p> <p>Liczba zrealizowanych działań z zakresu rozwoju edukacji dla dzieci.</p>	Gmina Chełmno (GOPS, Jednostki oświatowe), NGO

	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie oferty edukacyjnej prowadzonych punktów przedszkolnych. • Promowanie i wspieranie pozaszkolnych form opieki nad dziećmi do lat 7 (np. domowe przedszkola, punkty opieki dzieci itp.) 	<p><u>Rezultat:</u></p> <p>Liczba dzieci objętych ofertą edukacyjną.</p> <p><u>Oddziaływanie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby dzieci objęte opieką żłobkową • Wzrost liczby dzieci objętych edukacją przedszkolną 	
<p>Poprawa jakości i dostępności usług medycznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stomatolog dostępny dla uczniów z Gminy Chełmno • Współpraca z instytucjami ochrony zdrowia celem dostępności higienistek szkolnych • Realizacja i promocja programów profilaktyki zdrowia. • Dostępność pracy pielęgniarek w placówkach oświatowych. • Rehabilitacja dla osób potrzebujących, poprzez wsparcie osób w dostępności usług. 	<p><u>Produkt:</u></p> <p>Liczba zrealizowanych działań mających na celu poprawę dostępności do usług medycznych.</p> <p><u>Rezultat:</u></p> <p>Liczba osób objętych usługami medycznymi w wyniku realizowanych działań.</p> <p><u>Oddziaływanie:</u></p>	<p>Gmina Chełmno (jednostki oświatowe, GOPS), NGO, ZOZ</p>

		<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej 	
Rozwój infrastruktury społecznej, niezbędnej dla realizacji wysokiej jakości usług społecznych	<ul style="list-style-type: none"> Utworzenie mieszkań socjalnych oraz chronionych. Współpraca i poradnictwo specjalistyczne (np. porady prawne, psycholog itd.) Utworzenie mieszkania chronionego, wspomaganego lub interwencji kryzysowej. Likwidacja barier architektonicznych itp.) do potrzeb społeczności Gminy 	<p><u>Produkt:</u> Liczba zrealizowanych działań mających na celu rozwój infrastruktury społecznej niezbędnej dla realizacji wysokiej jakości usług społecznych.</p> <p><u>Rezultat:</u> Liczba obiektów / lokali udostępnionych do celów realizacji usług społecznych.</p> <p><u>Oddziaływanie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. 	Gmina Chełmno, NGO
3. Aktywizacja i integracja społeczna			
	Zadania	Wskaźniki	Realizacja

<p>Wzrost liczby działań animacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie oferty w zakresie działań animacyjnych. • Działania animacyjne dla seniorów. • Działania animacyjne dla dzieci i młodzieży. • Działania animacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 	<p><u>Produkt:</u> Liczba zrealizowanych działań animacyjnych dla mieszkańców.</p> <p><u>Rezultat:</u> Liczba osób/rodzin/podmiotów biorących udział w działaniach animacyjnych.</p> <p><u>Oddziaływanie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost aktywności mieszkańców. • Zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie 	<p>Gmina Chełmno (jednostki oświatowe, GBP, GOPS), NGO</p>
<p>Zwiększenie oferty w zakresie aktywizacji i integracji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja i wsparcie organizacji pozarządowych. • Organizacja działań aktywizacyjno-integracyjnych dla mieszkańców • Współpraca instytucji/podmiotów w zakresie aktywizacji i integracji społeczeństwa 	<p><u>Produkt:</u> Liczba zrealizowanych działań w zakresie aktywizacji i integracji</p> <p><u>Rezultat:</u> Liczba osób/rodzin/ podmiotów biorących udział w działaniach z zakresu aktywizacji i integracji</p>	<p>Gmina Chełmno (jednostki oświatowe, GBP, GOPS), NGO</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie dla istniejących i nowopowstałych grup nieformalnych (np. KGW, Kluby młodzieżowe, seniora) • Utworzenie ośrodka kultury. • Grupy samopomocowe. • Aktywizacja i integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	<p><u>Oddziaływanie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost aktywności mieszkańców 	
<p>Wzmocnienie kapitału ludzkiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja kursów, szkoleń, warsztatów podnoszących umiejętności i wiedzę mieszkańców • Działania mające na celu uzupełnienie wykształcenia. • Utworzenie lub nawiązanie współpracy z istniejącymi Uniwersytetami III Wieku. • Działania edukacyjne z zakresu praw obywatelskich • Wzmacnianie i edukacja liderów społecznych. • Działania z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu. • Edukacja z zakresu bezpiecznego korzystania z technologii informatycznych. 	<p><u>Produkt:</u> Liczba zrealizowanych działań w zakresie podniesienia kapitału ludzkiego</p> <p><u>Rezultat:</u> Liczba osób/podmiotów biorących udział w działaniach w zakresie podniesienia jakości kapitału ludzkiego</p> <p><u>Oddziaływanie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców 	<p>Gmina Chełmno (jednostki oświatowe, GBP, GOPS). NGO</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Doksztalcanie kadr pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej 	
4. Dobrze funkcjonujący rynek pracy			
	Zadania	Wskaźniki	Realizacja
Wsparcie przedsiębiorczości generującej nowe miejsca pracy na obszarze Gminy Chełmno	<ul style="list-style-type: none"> • Dotacje na założenie własnej działalności, wsparcie istniejących firma • Udzielanie porad, informacji dla osób chętnych założyć własną działalność, firm istniejących • Wspomaganie współpracy z przedsiębiorcami • Promocja i rozwój ekonomii społecznej • Wsparcie lokalnego rzemiosła, rękodzieła 	<p><u>Produkt</u> Liczba zrealizowanych działań z zakresu wsparcia przedsiębiorczości.</p> <p><u>Rezultat:</u> Liczba wspartych firm/podmiotów/osób</p> <p><u>Oddziaływanie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost firm • Wzrost liczby pracujących na 1000 mieszkańców 	PUP
Zwiększenie wsparcia osób bezrobotnych, zwłaszcza zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja staży zawodowych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych • Organizacja kursów, szkoleń z zakresu nabycia nowych umiejętności, podnoszenia lub zmiany kwalifikacji osób bezrobotnych • Realizacja instrumentów aktywnej integracji, • Wsparcie rodziców powracających na rynek pracy 	<p><u>Produkt:</u> Liczba zrealizowanych projektów z zakresu wsparcia osób bezrobotnych:</p> <p><u>Rezultat:</u> Liczba aktywizowanych bezrobotnych</p> <p><u>Oddziaływanie:</u></p>	GOPS, ZUS, UP, UG

- Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
- Zmniejszenie liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

9. Wdrożenie, monitoring i ewaluacja

Za realizację zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiada Samorząd Gminy Chełmno, w ramach którego działają:

- Rada Gminy Chełmno – funkcja nadzorcza,
- Wójt Gminy Chełmno – funkcja wykonawcza, nadzorcza,
- Jednostki organizacyjne: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoły, Gminna Biblioteka – funkcja wykonawcza, nadzorcza,
- Jednostki pomocnicze – sołectwa – funkcja wykonawcza,
- Urząd Gminy Chełmno – funkcja wykonawcza,
- Zespoły, Grupy – powołane przez przepisy szczegółowe: Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej – funkcja wykonawcza.

Wymienione wyżej organy oraz osoby będą bezpośrednio odpowiedzialne za wdrażanie Strategii. Część działań będzie podejmowana przy wsparciu partnerów zewnętrznych, do których w szczególności zaliczyć należy:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Chełmnie,
- Komenda Powiatowa Policji w Chełmnie,
- Sąd Rejonowy w Chełmnie,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Chełmnie,
- Organizacje Pozarządowe, realizujące zadania z zakresu rozwiązywania problemów społecznych.

Wdrożenie strategii rozpocznie się podjęciem uchwały przez Radę Gminy Chełmno w sprawie zatwierdzenia Strategii Rozwiązywalna Problemów Społecznych Gminy Chełmno na lata 2024 – 2030. Następnie dokument Strategii zostanie opublikowany na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie oraz przekazany do realizacji przez podmioty odpowiedzialne za poszczególne zadania.

W myśl art. 110 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chełmno na lata 2024 – 2030 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie. Niemniej jednak założone cele mogą zostać osiągnięte tylko dzięki pełnemu zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, partnerów publicznych i prywatnych oraz członków społeczności lokalnej.

Monitoring realizacji strategii prowadzony będzie na bieżąco, raz na 2 lata (do 30 czerwca) Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej składa Radzie Gminy sprawozdanie, w którym to będzie informował w/w organ o stanie realizacji zadań wynikających ze strategii. Powyższe ma uzasadnienie w art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024 – 2030 jest dokumentem o charakterze otwartym i elastycznym. W przypadku pojawienia się nowych możliwości organizacyjnych, prawnych, nowych potrzeb społecznych przewidujemy możliwość uzupełnienia jej o koncepcję wdrażania nowych inicjatyw i programów, działań.

Niniejsza Strategia uwzględnia cele zawarte gminnych programach, a w szczególności takich dokumentów jak:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii;
- Gminny Program Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Chełmno;
- Gminny Program Wspierania Rodziny.

Sprawozdania ze stopnia realizacji w/w służyc będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzeniu ewaluacji. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy przyczyniły się one do realizacji celów strategii.

Ewaluacja przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych, wskaźników pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Udział społeczeństwa w ewaluacji będzie polegał na przeprowadzeniu konsultacji w formie ankiet lub wywiadów i spotkań.

W celu oceny wdrożenia Strategii zostaną wykorzystane poniższe wskaźniki:

Tabela 35 Cele strategiczne, wskaźniki realizacji celów

L.p.	Cel strategiczny	Wskaźniki realizacji celów
1	Wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz przeciwdziałanie bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych rodzin	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym objętych wsparciem w ramach pomocy społecznej; • liczba osób korzystających z porad psychologicznych, prawnych, socjalnych; • liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej; • liczba asystentów rodziny • liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny;

		<ul style="list-style-type: none"> • Ilość działań podejmowanych na rzecz wzmocnienia rodziny • Ilość pozalekcyjnych form zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży • koszty poniesione na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej;
2	Przeciwdziałanie uzależnieniom	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób zobowiązanych do podjęcia leczenia odwykowego; • liczba osób objętych wsparciem ośrodka w związku z problemem uzależnieniem; • liczba osób objętych programami na rzecz osób uzależnionych/ współuzależnionych; • liczba osób skierowanych do podjęcia terapii; • liczba kampanii informacyjnych dotyczących uzależnień;
3	Przeciwdziałanie przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”; • liczba powołanych grup – diagnostyczno pomocowych; • liczba osób doznających przemocy; • liczba osób stosujących przemoc; • liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej, terapeutycznej, prawnej w związku z przemocą domową; • liczba kampanii informacyjnych na temat przemocy domowej; • ilość zawiadomień do organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z przemocą.
4	Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających z usług opiekuńczych; • liczba godzin świadczonych usług opiekuńczych; • koszt usług opiekuńczych; • środowiskowych, asystentów osoby niepełnosprawnej, osób świadczących opiekę wytchnieniową; • liczba osób korzystających z domów pomocy społecznej;
5	Poprawa sytuacji osób bezrobotnych, przeciwdziałanie bezrobociu.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób bezrobotnych skierowanych do wykonywania prac społecznie użytecznych; • liczba osób bezrobotnych skierowanych do wykonywania prac interwencyjnych lub • liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy ośrodka pomocy społecznej w różnej formie;

		<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób bezrobotnych podejmujących aktywizację zawodową
6	Wsparcie rodzin, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających z finansowych form wsparcia z ośrodka pomocy społecznej; • liczba osób korzystających z rzeczowych form wsparcia z ośrodka pomocy społecznej; • liczba osób objętych bezpłatnymi gorącymi posiłkami; • wysokość środków przeznaczonych w danym roku budżetowym na świadczenia z pomocy społecznej; • ilość osób korzystających z bezpłatnej żywności • liczba projektów i programów ostonowych;

Źródło: Opracowanie własne

10. Finansowanie

Zaplanowane w Strategii cele i działania wymagają zabezpieczenia środków finansowych na ich realizację, stąd ważne jest określenie źródeł finansowania i wysokości potrzebnych środków. Ramy finansowe to element, który zgodnie z art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c ustawy o pomocy społecznej obligatoryjnie powinna zawierać Strategia.

Ustawodawca nie określił jednak dokładnie sposobu formułowania ram finansowych i nie wyjaśnił, jak szczegółowo element ten powinien być skonstruowany, co pozwala na dowolność w jego konstrukcji, dlatego ramy finansowe projektowanych działań nakreślone w niniejszym dokumencie nie mogą mieć charakteru ostatecznego. Prognozuje się zatem, że środki finansowe przeznaczone na realizację celów zawartych w strategii pochodzą w szczególności z:

- budżetu gminy,
- budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań zleconych,
- fundusze z UE
- innych.

Określenie w sposób szczegółowy i wyczerpujący wysokości planowanych środków na realizację celów niniejszej Strategii nie jest możliwe, z uwagi na długi okres obowiązywania dokumentu, a także zróżnicowane w czasie możliwości finansowe gminy oraz wiele innych czynników zewnętrznych, jak np. zmienna sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, nowelizacje prawa, zmiany na rynku pracy czy zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń socjalnych.

Zakończenie

Opracowany projekt Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chełmno na lata 2024 – 2030 jest kontynuacją poprzedniego dokumentu przyjętego Uchwałą Nr XI/82/16 Rady Gminy Chełmno z dnia 2 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chełmno na lata 2016 – 2023.

Z analizy przeprowadzonych badań, analizy SWOT oraz konsultacji społecznych wynika, że nadal większą uwagę należy poświęcić wsparciu rodzin, które są zagrożone przemocą domową, niezaradnością, problemami uzależnień i bezrobociem. Należy przeciwdziałać różnym formom wykluczenia społecznego, ubóstwu, bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych, przemocy w rodzinach oraz problemowi uzależnień. Bezwzględnym zadaniem Gminy jest rozwój usług społecznych odpowiadających na zapotrzebowanie lokalnej wspólnoty. Aktywizacja i integracja mieszkańców zwłaszcza seniorów.

Cele i kierunki działań nakreślone w Strategii to dalsza pomoc osobom starszym, niepełnosprawnym mająca na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie problemów i zagrożeń w stosunku do tej grupy społeczeństwa. Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chełmno harmonijnie wkomponowują się w cele, które są realizowane zgodnie ze Strategią Rozwoju Gminy Chełmno na lata 2022-2032, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035r.), Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030. Ekonomia Solidarności Społecznej, długookresowej Strategii Rozwoju Kraju, rządowym Programem Dostępność Plus 2018-2025, Polityką społeczną wobec osób starszych 2030 (Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność), strategią na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030 oraz Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko- pomorskiego do 2030 r. - strategia przyspieszenia 2030 +.

Głównym założeniem strategii jest to, by realizacja celów w niej zawarta przyczyniła się do podniesienia poziomu jakości życia mieszkańców Gminy Chełmno ze szczególnym uwzględnieniem rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych. Opracowanie Strategii ma charakter prognozowy. Jest to dokument otwarty podlegający okresowym weryfikacjom, gdy zajdzie taka potrzeba – modyfikacjom, ponieważ okres, na który Strategia jest opracowywana jest dość długi. Potrzeba zmiany będzie wynikała z procesu monitoringu strategii. Może pojawić się także potrzeba nowej diagnozy problemu, spowodowana nagle zmieniającą się rzeczywistością społeczną, ekonomiczną zmianą prawa, finansową lub zdrowotną.

Spis tabel

Tabela 1 Cel strategiczny oraz cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Chełmno na lata 2022-2032.	15
Tabela 2 Ludność Gminy Chełmno wg płci na przełomie lat 2005-2023.....	20
Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Chełmno na przestrzeni lat 2005-2023.....	21
Tabela 4 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w gminie Chełmno w latach 2020-2023 (w procentach)	21
Tabela 5 Ludność Gminy Chełmno wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na 31.12.2023 w porównaniu do 31.12.2014	23
Tabela 6 Gospodarstwa jednoosobowe na terenie poszczególnych wsi w gminie Chełmno – w latach 2021- 2023 r.	24
Tabela 7 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys mieszkańców na przełomie lat 2010-2023	26
Tabela 8 Przedsiębiorczość w Gminie Chełmno na tle powiatu, województwa i kraju.	26
Tabela 9 Bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach	29
Tabela 10 Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Chełmno, zarejestrowanych w PUP w latach 2010-2023.....	31
Tabela 11 Aktywizacja osób bezrobotnych	32
Tabela 12 Stan organizacji szkół podstawowych w roku szkolnym 2023/2024	33
Tabela 13 Wyniki egzaminów ósmoklasistów na przełomie lat 2019-2024.....	35
Tabela 14 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej	36
Tabela 15 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej	37
Tabela 16 Typy rodzin objętych pomocą społeczną.....	38
Tabela 17 Wydatkowanie środków na realizację zadań własnych w tys zł.....	38
Tabela 18 Świadczenia realizowane przez GOPS w Chełmnie, finansowane ze środków budżetu państwa.	39
Tabela 19 Ilość rodzin objętych opieką asystenta rodziny	42
Tabela 20 Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Gminy Chełmno	43
Tabela 21 Liczba dzieci z terenu Gminy Chełmno umieszczona w Placówkach opiekuńczo - wychowawczych	43
Tabela 22 Odpłatność Gminy Chełmno za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	44
Tabela 23 Zestawienie danych dotyczących procedury "Niebieskie Karty" w okresie od 2020 roku do 2023 roku	45

Tabela 24 Liczba osób niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmnie, z podziałem na płeć	47
Tabela 25 Ilość dzieci - osób do lat 16, z terenu gminy Chełmno, które zostały zaliczone do osób niepełnosprawnych w latach 2021-2023	47
Tabela 26 Wsparcie udzielone przez PCPR w Chełmnie osobom niepełnosprawnym z terenu Gminy Chełmno	48
Tabela 27 Wsparcie udzielone osobom niepełnosprawnym w ramach zadań własnych i zleconych Gminy. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	49
Tabela 28 Osoby z terenu Gminy Chełmno przebywające w Domach Pomocy Społecznej	50
Tabela 29. Liczba osób kierujących w stanie po użyciu alkoholu i narkotyków na przestrzeni lat 2020-2022	53
Tabela 30 Liczba mieszkańców w wieku 65 i więcej.	56
Tabela 31 Liczba mieszkańców w wieku 85 i więcej.	57
Tabela 32 Mieszkańcy Gminy Chełmno biorący udział w wyborach ogólnokrajowych	58
Tabela 33 Mieszkańcy Gminy Chełmno biorący udział w zebraniach wiejskich na przełomie lat 2022-2024 wg miejscowości	59
Tabela 34 Zasoby mieszkaniowe	61
Tabela 35 Cele strategiczne, wskaźniki realizacji celów	86

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Chełmno na przestrzeni lat 2020-2023...	21
Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy Chełmno, wg ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2020-2023.....	22
Wykres 3 Liczba gospodarstw jednoosobowych na terenie gminy Chełmno w latach 2021-2023	23
Wykres 4 Przedsiębiorstwa w Gminie Chełmno, na tle powiatu i województwa i kraju	27
Wykres 5 Stopa bezrobocia	29
Wykres 6 Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Chełmno wg wykształcenia.....	30
Wykres 7 Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w gminie Chełmno w latach 2010-2022	31
Wykres 8 Liczba osób długotrwale bezrobotnych.....	32
Wykres 9 Osoby bezdomne w Gminie Chełmno	39
Wykres 10 Liczba beneficjentów korzystających z dostępnych świadczeń.....	41
Wykres 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w gminie Chełmno na przestrzeni lat 2020-2023.....	53
Wykres 12. Liczba interwencji Policji związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków na terenie Gminy w latach 2020-2022.....	53
Wykres 13 Liczba czytelników na przełomie lat 2019-2023.....	60

Spis rysunków

Rysunek 1 Krajowa Strategia rozwoju Regionalnego	18
Rysunek 2 Gminy i miasta problemowe na poziomie krajowym	19
Rysunek 3 Sytuacja społeczno - gospodarcza gminy Chełmno na tle województwa Kujawsko-Pomorskiego.....	25
Rysunek 4 Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1 tys ludności w 2020 r.	27
Rysunek 5 Pracujący i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w powiecie chełmińskim	28